

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Проект „Дунавски младежки дневен ред“
е финансиран от Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020,
съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Граждански мониторинг и оценка на общинската младежка политика в 8 общини на Дунавския регион

Граждански мониторинг и оценка на общинската младежка политика в 8 общини на Дунавския регион

(ДОКЛАД ОТ ИЗСЛЕДВАНЕ)

Видин, 2019

Тази публикация е създадена в рамките на проект „Дунавски младежки дневен ред“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на публикацията се носи от Сдружение „Свободен младежки център“ и при никакви обстоятелства не може да се счита, че отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган на ОПДУ 2014-2020 г.

www.eufunds.bg

ОТ СЪСТАВИТЕЛИТЕ

Този доклад е продукт на проект „Дунавски младежки дневен ред“ (<http://danubeyouth.net>), осъществен през 2019-2020 г. от Сдружение „Свободен младежки център“ – Видин и с подкрепата на Оперативна програма „Добро управление“. Проектът целеше подобряване на формулирането и реализирането на младежките политики на местно ниво на територията на Дунавския регион в съответствие с европейските и националните стандарти и добри практики на базата на мониторинг, обратна връзка, партньорство и отправяне на препоръки от страна на гражданското общество.

Считаме, че направеното от нас по проекта и описано в това издание би било полезно и за двете страни: на гражданския сектор като независим наблюдател и оценител на общинските политики в сферата на младежта и на ангажираните с тези политики местни власти, отговорни за тяхното формулиране и развитие. Докладът включва и съществена част от разработената Методика за граждански мониторинг и оценка, която би могла да се ползва от наши колеги и на други места в страната, както и, разбира се, самите резултати от този процес, валидни за включените в проекта 8 общини (Велико Търново, Габрово, Ловеч, Плевен, Разград, Русе, Силистра и Търговище). Нашата надежда е, че той е принос към бъдещо по-добро партньорство и взаимодействие на гражданските организации и публичните власти в името на младите хора – бъдещето на страната.

Бихме искали да благодарим на общините, младежките домове (там, където са оцелели), неправителствените организации, младежките работници и на всички други, които ни подкрепиха и бяха част от тази наша инициатива!

*Екип на проект
„Дунавски младежки дневен ред“*

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ВЪВЕДЕНИЕ	7
2. МЕТОДИКА ЗА МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА. ПАРАМЕТРИ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО	8
3. ОПИСАНИЕ НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ИНДИКАТОРИ И ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ	14
4. ОЦЕНКА НА ИНДИКАТОРИТЕ ПО ОБЩИНИ	33
ВЕЛИКО ТЪРНОВО	33
ГАБРОВО	45
ЛОВЕЧ	57
ПЛЕВЕН	69
РАЗГРАД	81
РУСЕ	89
СИЛИСТРА	99
ТЪРГОВИЩЕ	109
5. ОБЩИ КОНСТАТАЦИИ, ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ	118

1. Въведение

Проект „Дунавски младежки дневен ред“ е финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, процедура BG05SFOP001-2.009 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“ със средства на Европейския съюз и българското правителство. Проектът се изпълнява от Сдружение „Свободен младежки център“ - Видин.

Общата цел на проекта бе: Подобряване на формулирането и реализирането на младежките политики на местно ниво на територията на Дунавския регион в съответствие с европейските и национални стандарти и добри практики на базата на мониторинг, обратна връзка, партньорство и отправяне на препоръки от страна на гражданското общество.

Тази цел включи следните специфични цели:

- ➔ Развитие на граждански ресурси за осъществяване на независим мониторинг върху публични политики и партньорство с местната власт за подобряването им;
- ➔ Разработване на методически инструменти за ефективен граждански мониторинг;
- ➔ Практическо реализиране на гражданския мониторинг с цел оценка на публичната младежка политика на местно ниво и изготвяне на препоръки за подобряването ѝ, включително на регулаторната среда за младежко участие и активизъм.

Целевите групи, към които бе насочен проектът, бяха общинските власти, отговорни за местната младежка политика, гражданските организации (младежки и работещи с младежи), както и обществеността в общините Плевен, Ловеч, Габрово, Велико Търново, Русе, Търговище, Разград и Силистра.

Основни продукти на проекта са Методика и инструменти за оценка на младежката политика на общинско ниво и настоящият Доклад от гражданския мониторинг на общинските младежки политики.

2. Методика за мониторинг и оценка. Параметри на изследването

Методиката за граждански мониторинг и оценка на общинската младежка политика бе документ, изработен специално за целите на проекта и целящ да допринесе за обективното и независимо оценяване на тази част от публичните политики на органите на местната власт в България. Очаква се тя да бъде работещ инструмент в ръцете на гражданското общество както за целите на проекта, така и извън него в тази посока. Това значи, че трябваше да адресира индикатори и критерии, подходящи за общинско ниво и съответстващи на българските политически документи в областта на младежта и местното самоуправление, да се идентифицират източниците на информация и на обратна връзка, да включва инструментариума и механизмите за осъществяване на независимо наблюдение и анализ.

Друг аспект на методиката бе свързан и с развитие, надграждане и укрепване на капацитета на органите на местно самоуправление за планиране, разработване и прилагане на младежки политики.

Предвид, че това е вероятно един от първите подобни опити в страната (нямаме информация за други такива), нямаме претенциите, че Методиката е всеобхватна и без недостатъци. Един от тях, който не е трудно да се забележи, е, че тя поставя акцент преди всичко на оценяването на „чисти“ общински младежки политики, такива, които не се смесват с политики на общината в други обществени сфери, свързани с младежта, каквито са например образованието, здравеопазването или заетостта (доколкото това е възможно). Индикаторите, ползвани в нея, произтичат от стандартите за младежка политика на Европейския младежки форум (чадърна организация, структура към Съвета на Европа), но приложени за местното ниво, които също кореспондират добре с българските политически документи в областта на младежта.

Характерно за методиката е, че тя е ориентирана, доколкото е възможно, да измери приноса на местната власт и да не го смесва с този на другите играчи, като министерства и агенции, правителствени програми или частни инициативи, опериращи на територията на общината. Това понякога бе доста трудно. За пример ще дадем т.нар. Центрове за личностно развитие, които извършват някои младежки дейности на общинско ниво (но не само младежки дейности), като се явяват институции в системата на Министерството на образованието и науката. Дейността им обаче се подпомага (дофинансира) от местната власт и в този

смисъл тя има някакъв принос от гледна точка на младежките политики. От друга страна, някои общини са успели да запазят младежките си домове след промените в страната, които сега функционират като изцяло общински звена за младежки дейности, изключително зависими от общинския бюджет. Това определено е нещо различно и видим „чист“ принос на местната власт, който трябва да се оцени по-високо. Подобен проблем възникна и при младежката инфраструктура, където също бе трудно разграничаването примерно при спортните обекти и т.н.

Принципи

Основните принципи, които бяха приложени по време на изследването и оценяването, бяха:

Принцип 1 ОБЕКТИВНОСТ

Опитахме се да постигнем максимална обективност, като търсихме специфични, измерими, качествени и количествени данни. По възможност на количествените показатели се даваше предимство, в случай че се разполага с достоверни и проверими източници на информация. В най-добрия случай това бяха документи, такива като общински план за младежта, решения на сесии на Общинския съвет, управленски програми и планове, стратегии, правилници на консултативни съвети и пр. В други случаи разчитахме на публикации, особено такива на официалните сайтове на публични институции и по-рядко на медии. Когато не беше възможно да се измери директно някой показател, разчитахме на няколко различни източници на информация, за да се постигне по-голяма обективност, например интервюирайки различни заинтересовани страни – от публичния и гражданския сектор, младежи и младежки работници и т.н. Голям проблем се оказа „социалната желателност“ на отговорите, предвид, че някои от интервюираните лица са директно зависими от местната власт, която на някои места се оказва доста ревнива (още повече че приближаваха местните избори) и се случваше да възпрепятства достъпа до информация. Това бе преодоляно в известна степен, като интервюирането бе анонимно и се ползваха също онлайн инструменти за изследване. За пълната обективност пречеше също фактът, че някои от интервюираните лица, предимно младежи и младежки работници, не бяха добре информирани по задаваните въпроси, макар, от друга страна, и това да е някакъв показател – липсата на информация може да говори за незаинтересованост, но също може да е резултат и от слабата информационна политика на местната власт.

Принцип 2 ОБХВАТНОСТ ИЛИ ПРЕДСТАВИТЕЛНОСТ

За да се удовлетвори този принцип, включихме в изследването всички възможни източници на информация, като го разделихме на теоретично и емпирично, за което ще стане дума по-долу. Когато документите и другите публикации не казваха достатъчно, питахме целевите си групи, като се опитвахме да чуем мнението на всички заинтересовани страни. За да постигнем по-висока представителност например, анкетирахме обособени групи от младежи до 19 и над 19 години, както и такива в неравностойно положение. При интервюирането на младежките и работещи с младежи организации се насочвахме към по-активните, разчитайки, че те ще имат повече и по-обективна информация и т.н. Въпреки тези мерки, предвид ограниченията на проекта, трудно можем да наречем изследването напълно представително.

Принцип 3 ДОСТЪПНОСТ НА ИЗТОЧНИЦИТЕ НА ИНФОРМАЦИЯ

Изследването трябваше да се съобрази с реалните възможности за достъп на информация в една българска община, без да си поставя невъзможни или много трудно осъществими цели на фона на съществуващите ограничения, идващи както от средата, така и от самия проект. Така например не беше възможно проследяване във времето на показател, който да се измерва веднъж годишно, при положение че времето за мониторинг е по-малко (в случай, че няма официална статистика от предходни години). При теоретичното изследване разчитахме на достъпни документи, които понякога се намираха на сайтовете на общините, а когато липсваха, се възползвахме от процедурите по Закона за достъп до информация. По-трудно беше с хората, най-вече поради незаинтересованост и притеснение, че ще има нежелани последствия за техните организации или за тях самите. Имахме случаи на директни откази от съдействие, включително и от представители на публични институции. За щастие целевите групи на изследването бяха достатъчно широки, което помогна да се преодолее този проблем.

Принцип 4 ОРИЕНТАЦИЯ КЪМ РЕЗУЛТАТА

Това значи, че трябваше проучването да се фокусира към събиране на информация, която директно обслужва процеса на анализа – констатирането на състоянието и даване на препоръки към местните власти. В случая бе по-лесно, защото всеки индикатор се оценяваше на база на ясни показатели. Независимо от това понякога бе трудно да се вземе

достатъчно добро решение за крайната оценка за конкретен индикатор. В такива случаи сме се опитвали да не „ощетяваме“ конкретната община и по-важното – да напишем достатъчно конкретни препоръки за бъдещо развитие.

Принцип 5 ПАРТНЪРСТВО С МЕСТНАТА ВЛАСТ И ДРУГИТЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ

Както вече стана ясно, макар че непрекъснато акцентирахме върху смисъла на това, което правим: не толкова да инспектираме дали някой служител си върши работата или не, колкото да видим какво може да се подобри и да направим конкретни препоръки, не всички в общините го разбираха. Поради съпадението във времето на провеждането на активната фаза на изследването с предизборния период се наложи да декларираме, че не възнамеряваме да публикуваме резултати преди местния вот, с което да влезем в някакви политически нежелани ситуации. Неглижирането също бе проблем в някои общини както от страна на местната власт, така и от младежкия сектор, които невинаги виждаха смисъл или реални шансове за подобрене на младежките политики, както и, което е по-вероятно, реални ползи лично за себе си да участват. Същевременно можем да кажем само добри думи за колегите от младежките домове, без чиято помощ едва ли щяхме да се справим достатъчно добре.

Принцип 6 ИЗПОЛЗВАНЕ НА МОДЕРНИ И ГЪВКАВИ СРЕДСТВА ЗА СЪБИРАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ

Това се налагаше по няколко причини, но основното бе да се осигури достъпност. Предвид че изследването бе на голяма територия, невинаги бе възможно конкретният изследовател да се появи в най-удобен за респондента момент на място. Трябваше да се съобразим също с целевата група младежи, които предпочитат в общуването си да ползват мобилни устройства, и т.н. Ето защо разчитахме и на интервюта лице в лице (главно при специалистите), и на онлайн инструменти за анкетиране.

Изследването бе съставено от две части: пасивно (теоретично, кабинетно) проучване и активно (емпирично) изследване, като се извършваше от екип изследователи, но на база предварително приетата методика.

Теоретично изследване (документално проучване)

Предмет на теоретичното изследване бяха публичните младежки политики, насочени към гражданското участие на младите хора и ангажирането на свободното им време - събиране и обработване на публична информация, налична и достъпна в интернет, статистически данни, публикувани релевантни документи за дейността на местните администрации – стратегии, програми, планове, отчети и други. Повечето от тези документи бяха леснодостъпни, други трябваше да се изискват по законния ред. Така или иначе бяха осигурени всички налични, което много допринесе за обективността на изследването.

Емпирично изследване

Предметът на емпиричното проучване бе фокусиран повече върху практическото прилагане на младежките политики през погледа на целевите групи на проекта – както субекти, така и обекти на тези политики. Емпиричното изследване включи качествени и количествени методи:

Качествени методи: структурирани интервюта и фокус групи със заинтересовани страни – общински служители, служители на общински структури, членове на консултативни съвети, младежки работници, младежки лидери и др. Тези методи предоставиха възможност да се събере информация относно реалното състояние в общината, постиженията и нерешените проблеми, удовлетвореността от младежките политики и пр. Предварително бяха разработени ръководства за интервюта и фокус групи с различните респонденти.

Количествено анкетно проучване лице в лице или по интернет с бенефициентите на младежки политики, преди всичко на младите хора от общината, учащи и работещи, без да се пренебрегват тези с ограничени възможности, от малцинствен произход и т.н. Тези проучвания предоставиха възможност да се получи информация за основните потребности и степента, в която младежките политики ги посрещат. Предварително бе разработена анкета и публикувана в интернет с лесен достъп (можеше да се попълни от всяко мобилно устройство или компютър). За популяризиране на инструмента полвахме различни подходи – от директен контакт до публикуване в социални мрежи на връзка (линк).

Респонденти в активната част от проучването бяха представители на:

- Публични власти – експерти в общините, отговорни за младежки дейности; младежки медиатори, директори на младежки домове, секретари на МКБППМН и на други публични институции, извърш-

ваши младежки дейности или имащи отношение към младежките политики;

- ➔ Граждански организации – младежки и работещи с младежи, при условие че извършват дейности с тази целева група за нейното активно участие в обществения живот. Предимно разчитаме на младежките организации, но се оказва, че те са незначително малко и затова включихме и такива, работещи с младежи, без да са младежки според закона;
- ➔ Младежки работници – с това име нарекохме всички специалисти на територията на общината, които директно работят с младежи извън училище по развитие на тяхната активност и гражданско участие. Това бяха представители на публични институции (напр. на младежките домове, където ги има), както и на младежки/работещи с младежи организации, обучители и специалисти, предоставящи младежка информация и консултации;
- ➔ Младежки лидери – тук имахме предвид ръководители на различни младежки структури, като общински младежки или ученически съвети или парламенти, младежки структури на БЧК или други доброволчески формирования;
- ➔ Младежи, разделени на три групи: до 19 години, над 19 години и такива в неравностойно положение или от малцинствен произход.

Общо в дейността взеха участие 259 респонденти от целия район на проекта, както следва:

	Плевен	Ловеч	Габрово	В. Търново	Русе	Разград	Търговище	Силистра	Общо
Публични власти	2	2	2	2	2	2	2	2	16
НПО	2	2	2	2	2	2	2	2	16
Мл. работници	2	2	2	2	2	2	3	2	17
Мл. лидери	2	2	2	2	2	2	1	2	15
Младежи, от които:	19	16	22	16	39	15	20	16	163
До 19 г.	8	8	9	8	28	6	11	8	84
Над 19 г.	11	8	13	8	11	9	9	8	79
В т.ч. в неравност. положение	4	5	7	4	3	3	3	3	32
Фокус-групи (бр. участници)		8		12	12				32

3. Описание на използваните индикатори и източници на информация

ИНДИКАТОР 1. СТРАТЕГИЧЕСКА И МНОГОСТЕПЕННА МЛАДЕЖКА ПОЛИТИКА

1.1. Съществува действаща общинска стратегия за младежта.

Измерители:

- ☞ Съществува разработена под ръководството на местната власт и приета от Общинския съвет Общинска стратегия за младежта или аналогичен стратегически документ
- ☞ Стратегията е публично достъпна и приета от всички заинтересовани страни като база за развитие на младежката политика в общината
- ☞ Общинският план за младежта изпълнява мерките, предвидени в Стратегията
- ☞ Изпълнението на Стратегията се мониторира и оценява периодично. При необходимост тя се актуализира

Една целенасочена политика се гради на база на дългосрочни цели и приоритети. Макар че нито Законът за младежта, нито някакъв друг правителствен документ не ангажират местната власт със стратегическо планиране в тази област, това е добра практика, показваща политическа ангажираност с проблемите на младежта и визия за това, което трябва да бъде постигнато. Показателите измерват легитимността на документа, доколко той е консенсусен и отчита мнението на заинтересованите страни, както и неговото оперативно изпълнение. Обърнато е внимание и на проследяването и оценяването на ефектите, процес, който в една динамична среда би допринесъл стратегията да е актуална и адекватна на нуждите.

Ползвани източници на информация: сайт на общината, Общински план за младежта, общинска администрация, младежки НПО, младежки лидери.

1.2. Националните, регионалните и местните стратегически/политически цели за младежта са координирани и по този начин допълващи се и взаимнопокрепящи се.

Измерители:

- Съществува местна стратегия за младежта, която има еднакви или сходни цели и приоритети, като националната и регионалната (ако има такава)
- Общинският план за младежта съответства в своите цели и приоритети на Областния план за младежта, но ги конкретизира за условията в общината
- Общинският план за младежта изпълнява мерките, предвидени в Националната стратегия за младежта, които са релевантни за общината

Младежката политика на общината не трябва да е изолирана от по-високите нива на управление, а да допринася за стратегическите цели по отношение на младежта, определени на регионално и национално ниво (по същия начин както Националната стратегия за младежта е съгласувана с европейската такава). Това не значи, че местната власт не може да има и някои по-различни приоритети, произтичащи от специфичните условия в общината, но като цяло младежката ѝ политика трябва да е в съзвучие и да подкрепя регионалната и националната такава. Последното е също и задължение по Закона за младежта.

Ползвани източници на информация: местна стратегия за младежта, Общински план за младежта.

ИНДИКАТОР 2.

МЛАДЕЖКА ПОЛИТИКА, ОСНОВАНА НА ДОКАЗАТЕЛСТВА

2.1. Провеждат се изследвания и диагностика на нуждите на младите хора в общината.

Измерители:

- Общината инициира регулярно свои собствени проучвания за нуждите на младите хора, живеещи на нейната територия
- Общината използва резултатите от младежки проучвания на други източници, имащи отношение към младите хора в общината
- Общината представя публично резултатите от проучванията

- Общината обсъжда резултатите от проучванията със заинтересованите страни

За да бъде една публична политика релевантна на нуждите, то трябва тези нужди да се познават. В противен случай няма да е ясно кого обслужва. В конкретния случай общинската младежка политика трябва да обслужва преди всичко нуждите и стремежите на младите хора, живеещи на територията на общината. Показател за това доколко тази политика се гради на доказателства е провеждане на изследвания от страна на самата местна власт или използване на данни за тези нужди и желания от проучвания, правени от други заинтересовани страни (държавни органи, НПО). Във втория случай обаче трябва данните да са достатъчно специфични или приложими за общината.

Ползвани източници на информация: общинска администрация, младежки НПО, младежки работници.

2.2. Планирането на младежката политика се основава на нуждите на младите хора от общината.

Измерители:

- Резултатите от изследвания се използват за планиране на младежката политика
- Изведените нужди на младите хора съответстват на резултатите от проведено проучване
- Изведените нужди на младите хора са обсъдени с представители на заинтересованите страни
- Предложенията на заинтересованите страни са взети под внимание при планирането на младежка политика

Провеждането на изследвания и диагностика не би имало смисъл, ако след това не се ползва за целите на планирането. Особено важно е в този процес нуждите да се преформулират в цели и приоритети, т.е. последните да са специфични за общината и/или да конкретизират и допълват такива на национални и регионални политически документи, така че да се допринася за решаването на местните младежки проблеми.

Ползвани източници на информация: Общински план за младежта, общинска администрация, младежки НПО, младежки лидери.

2.3. Съществува действащ механизъм за обратна връзка от страна на младите хора, който влияе върху вземането на решения.

Измерители:

- Съществува действащ механизъм за текуща обратна връзка от страна на младите хора относно младежките политики
- Резултатите от обратната връзка се обсъждат със заинтересованите страни и заедно се търсят възможни решения
- Резултатите от обратната връзка се вземат предвид при следващо планиране
- Резултатите от обратната връзка служат за извеждане на добри практики и анализ на неуспехите

По същия начин, както планирането на младежката политика, така и проследяването и оценяването ѝ, не изключва нейния основен обект – младите хора. Очаква се общината да има механизъм, с който периодично да получава обратна връзка, доколкото предприеманите действия оправдават използваните ресурси, т.е. доколкото допринасят за удовлетворяването на нуждите и желанията на местната младеж. Механизмът за това трябва да е работещ и проактивен, с други думи, една форма за обратна връзка на сайта на общината например едва ли е достатъчна. Също така е важно получената обратна връзка да се използва за оперативно действие, защото в противен случай ще остане формална.

Ползвани източници на информация: общинска администрация, младежки НПО, младежки лидери, младежи.

ИНДИКАТОР 3.

УЧАСТИЕ В МЛАДЕЖКАТА ПОЛИТИКА

3.1. Всички заинтересовани страни (организации на гражданското общество и други сектори на обществото) участват във всички фази на цикъла на политиката.

Измерители:

- В общината има изграден и действащ Консултативен съвет по младежки политики с балансирано представителство на всички заинтересовани страни
- Консултативният съвет е устойчива структура и има правила за работа

- Заинтересованите страни са включени както в планирането, така и в процесите на изпълнение, мониторинг и оценка, отчитане на младежките политики
- Дейността на Консултативния съвет е публична/видима/прозрачна

Политическият цикъл включва различни етапи, започвайки с планиране на база доказателства и завършвайки с отчет с анализ и оценка на резултатите, което да служи за целите на следващото планиране. За да бъде пълноценен процесът, трябва в него да вземат участие всички заинтересовани страни. Законът предвижда това да става чрез Консултативен съвет по младежки политики, но не принуждава местната власт задължително да има такъв. В консултативния съвет трябва да намерят място както важните по отношение на младежта институции, така и другите сектори на обществото, сред които попадат и гражданските организации – младежки и работещи за младежта. Местната власт би могла да използва и друг начин да включи заинтересованите страни, стига този начин да гарантира възможност за дебат и съвместно вземане на решения – само даване на предложения или кореспонденция не са достатъчни. Важното е също така да не се ограничава участието само до планирането и евентуално отчитането на дейността, а и до другите етапи, например такива като изпълнението и оценяването. Нещо повече, ако някоя от представените в Консултативния съвет институции или организации няма роля в изпълнението на плана, то възниква съмнението за необходимостта от нейното участие в този орган.

Ползвани източници на информация: правилник на КС, списъчен състав на КС, Общински план за младежта, общинска администрация, младежки НПО, сайт на общината, социални мрежи.

3.2. Младежките организации участват във всички фази на политическия цикъл.

Измерители:

- В общината се води регистър или база-данни на младежките организации, функциониращи на територията ѝ, те са познати на служителите от младежкия отдел
- В общината има изграден и действащ механизъм за включване на младежките организации в планирането на младежката политика
- Освен в планирането младежките организации са включени и в изпълнението и отчитане на предвидените дейности
- Младежките организации са включени в мониторинга и/или оценка на изпълнението и ефективността на общинските младежки планове и стратегии

Казаното по-горе по т. 3.1. в пълна степен важи за младежките организации, които са легитимни изразители на интересите на местната младежка общност. В процеса на формулиране на младежките политики те са един от ключовите участници, но също така и в изпълнението, проследяването и оценяването на ефективността. В този смисъл е недопустимо отговорните общински служители да не познават местния младежки сектор и да не го включват в политическия цикъл. С някои уговорки това важи и за НПО, които развиват младежки дейности на територията, без да отговарят на дефиницията за младежки организации. Макар да не са формално регистрирани, някои младежки структури, функциониращи на общинско ниво (младежки съвети, младежки парламенти, видими чрез своята дейност клубове по интереси), също биха били полезни тук и биха могли да се приравнят към младежките организации.

Ползвани източници на информация: Общински план за младежта, общинска администрация, младежки НПО, сайт на общината.

3.3. Местните власти полагат специални усилия за включване на неорганизирану младежу и младежу с по-малко възможности през целия цикъл на политиката.

Измерители:

- ➔ В процеса на планиране на общинската младежка политика участват и неорганизирану младежи
- ➔ Общината използва подходи и форми за осигуряване на участие в процесите на оценка на младежките политики от страна на неорганизираните младежки
- ➔ В процеса на планиране на общинската младежка политика участват и младежи с по-малко възможности (от малцинства, с увреждания и пр.)
- ➔ Младежите с по-малко възможности са включени освен в планирането и в другите фази на политическия цикъл

Предвид на възрастта и липсата на опит, би било несправедливо от политическия цикъл да се изключат тези млади хора, които не са организирани в някакви структури. В особена степен това важи за такива, които са с по-малко възможности или по някаква друга причина са в риск от сегрегация и маргинализация. Общинската младежка политика, насочена към всички млади хора и допринасяща за социалната кохезия, трябва да включва по някакъв начин в процеса на вземане на решения и тях. Какви механизми ще изберат за това, оставяме на инициативата на

отговорните общински служители, но те трябва да са надеждни и да не бъдат ограничени единствено до планирането.

Ползвани източници на информация: общинска администрация, младежки работници.

ИНДИКАТОР 4.

МЕЖДУСЕКТОРНА МЛАДЕЖКА ПОЛИТИКА

4.1. Съществува механизъм, използван от местната Власт за насърчаване на координирана и Всеобхватна междусекторна работа в младежките политики.

Измерители:

- ☞ Междусекторното сътрудничество по отношение на общинската младежка политика е ясно регламентирано в комуникационен механизъм
- ☞ Междусекторното сътрудничество е утвърдена практика в планирането и реализирането на общинската младежка политика
- ☞ Всички важни за младежта сектори (като образование, здравеопазване, заетост, жилищна политика, култура, спорт, свободно време и др.) присъстват в общинската младежка политика
- ☞ Общината има разработена и/или прилага процедура за устойчивост на междусекторното сътрудничество (управление на текучеството на човешките ресурси)

За разлика от Индикатор 2 тук се има предвид реалното междусекторно взаимодействие в изпълнението на една всеобхватна младежка политика, която не пропуска важните за младежта сектори, дори те да не са под контрола на местната власт. Наличието на функциониращ координиран общински орган, който улеснява работата на междуведомствената политика по въпросите на младежта, е важен елемент, но не изчерпва всички възможности.

Ползвани източници на информация: документи на КС, Общински план за младежта, местна младежка стратегия, общинска администрация.

ИНДИКАТОР 5. МЛАДЕЖКА ИНФОРМАЦИЯ И ОРИЕНТАЦИЯ

5.1. Местната Власт предоставя информационни услуги на младите хора по въпроси, които ги касаят.

Измерители:

- ➔ В общината функционира устойчив младежки информационен център, който се подкрепя със средства от общинския бюджет
- ➔ В Общинската администрация и/или в общински структури има назначени специалисти, чиято основна функция е да предоставят информация на младите хора
- ➔ Общината редовно публикува календар на дейности и възможности за включване на младите хора в различни форми за квалификация или осмисляне на свободното време
- ➔ Общината използва съвременни средства за предоставяне на младежка информация (социални мрежи, приложения за телефон и пр.) с възможност за обратна връзка

Наличието на младежки информационен център, домакинстван от местната власт, нейни структури или от други организации, подпомага значително процеса на предоставяне на информация, при условие че е устойчив и че използва механизми както за разпространение на тази информация до целевите групи, така също посредници на младежите за активно търсене на информация. Поради практиката подобни центрове да се финансират спорадично от националния бюджет (чрез така наречените МИКЦ), често пъти общините абдикират от задълженията си, считайки въпроса за решен. Ето защо подпомагането на устойчивостта им със средства на общината е ясен знак, че тя се ангажира с предоставянето на младежка информация като част от политика. Разбира се, съществуват и други възможности както за пасивно, така и за активно предоставяне на информация от местната власт, сред които можем да дадем за пример използването на младежки медиатори или онлайн базирани средства.

Ползвани източници на информация: общинска администрация, интернет проучване, младежи.

ИНДИКАТОР 6. УЧАСТИЕ И СДРУЖАВАНЕ

6.1. Местната Власт подкрепя дейността и развитието на младежките организации.

Измерители:

- Съществува ясен и функциониращ механизъм младежките организации да бъдат подкрепяни от общината с финансови средства за своята дейност и развитие
- Съществува ясен и функциониращ механизъм младежките организации да получават нефинансова подкрепа от страна на общината за своята дейност и развитие
- Младежките организации оценяват като съществен принос на Общината в обезпечаване на тяхната устойчивост и развитие
- Общината прилага процедури за гарантиране на публичност на подкрепата на младежките организации (финансова и нефинансова подкрепа)

Наличието на работещи младежки организации на територията на общината може да е показател, че местната власт е създала достатъчно благоприятна среда за тяхното развитие. Поради факта, че за това допринасят също и други актьори, като национални и европейски финансиращи програми, частни дарители, граждански сдружения и пр., е необходимо да се измери приносът конкретно на местната власт – финансов и нефинансов. Най-честата финансова помощ е през конкурси за младежки проекти, но е възможно общината да е намерила и други начини. Нефинансовата помощ включва предоставянето на общинска собственост без наем или при преференциални условия, друго техническо или организационно съдействие и т.н. Всичко това обаче трябва да бъде ясно регламентирано като механизъм, който да не ощетява едни организации за сметка на други, да гарантира равнопоставеност и достъпност. Тук е важно да се получи обратна връзка от самите младежки организации, като ще обърнем внимание и на това, че е желателно помощта да не е само за дейности, а и за административно укрепване, за да може организацията да е устойчива.

Ползвани източници на информация: сайт на общината, социални медии, общинска администрация, младежки НПО.

6.2. Местната Власт подкрепя дейността на младежките групи без правен статут.

Измерители:

- Съществува ясен и функциониращ механизъм младежките неформални групи да бъдат подкрепяни от общината с финансови средства за своята дейност и развитие
- Съществува ясен и функциониращ механизъм младежките неформални групи да получават нефинансова подкрепа от страна на общината за своята дейност и развитие
- Условието за получаване на подкрепа (финансова и нефинансова) за младежките неформални групи не се оценяват като трудни за изпълнение
- Общината, самостоятелно или чрез своите структури, насърчава създаването на нови младежки групи, стига това да е в обществен интерес

Наред с формалните младежки структури местната власт трябва да се грижи и за онези младежки групи, които по една или друга причина нямат или не искат да имат правен статут. Едни от тях възникват спонтанно, по конкретен повод, за решаване на някакъв проблем. Други са продукт на институции, включително на самата община (напр. общински младежки съвети, клубове, доброволчески групи и пр.). Разликата с младежките организации е най-вече в нивото на организираност и институционалност, като от тях в по-малка степен следва да се очаква някакъв административен капацитет. По тази причина процедурите за достъп до подкрепа за тях трябва не само да не се различават от тези за младежките организации, но по възможност дори да са по-облекчени. Считаме, че практиката местната власт както сама, така и чрез своите структури или в сътрудничество с други институции и организации да насърчава самоорганизирането на младите хора е положителна практика, което е причината да я изброим сред показателите по-горе.

Ползвани източници на информация: сайт на общината, социални медии, общинска администрация, младежки лидери.

6.3. Съществува добра координация между младежките структури и служителите от отдела за младежта.

Измерители:

- Съществуват процедури и практика за регулярни срещи на отговорните служители с младежките структури

- Отговорните служители познават младежкия сектор в общината и неговата дейност
- Представителите на младежките структури оценяват положително сътрудничеството си с отговорните служители за младежта
- Общинският план за младежта се изготвя съвместно с младежкия сектор и дейността на последния през годината е съобразена с целите и приоритетите в него

Поради факта, че българските общини рядко имат специален отдел за младежта, тук имаме предвид всякакви такива, които включват в състава си специалисти с подобни функции, както и да се наричат. За да се гарантира добро сътрудничество, двете страни – общинският отдел (отговорните специалисти) и младежките структури, не само трябва да се познават и специалистите да имат представа за дейността на организациите, но също така системно да си взаимодействат и подпомагат за решаване на текущи задачи. Един от начините това да става са регулярните срещи, които съпътстват изпълнението на младежкия план, проследяват неговия напредък и оперативно планират следващите стъпки. За истинското партньорство, както вече стана дума при други индикатори, младежките структури трябва да са включени във всички етапи на цикъла на младежка политика. От своя страна те също трябва да съобразяват своите годишни програми с целите и приоритетите на този план и да допринасят за неговото изпълнение. За оценяването на това сътрудничество е логично да питаме преди всичко младежките структури, защото другата страна би следвало да го прилага по силата на своите служебни задължения.

Ползвани източници на информация: Общински план за младежта, общинска администрация, младежки организации, младежки лидери, сайт на общината, социални мрежи.

6.4. Местната Власт предприема действия за насърчаване на гражданското участие на младежите от общината.

Измерители:

- Общината редовно инициира младежки дейности на градско ниво, голяма част от които са станали традиционни и се радват на добро участие от страна на младите хора
- Общината развива младежкото доброволчество чрез подкрепа на подобни младежки структури и/или чрез доброволчески акции по конкретни поводи

- Общината предоставя безплатни за младежите възможности за участие в различни форми на гражданско образование извън училище
- Общината инициира кампании и дейности, които стимулират младите хора да гласуват
- Действията на общината за насърчаване на гражданското участие, изброени по-горе, ангажират реално и младежи, които не са в училищна възраст

Този подиндикатор измерва активността на местната власт сама или чрез своите структури да инициира различни младежки дейности на общинско ниво. Тези дейности са широк спектър и включват както публични прояви, така и възможности младите хора да доброволчестват или да развиват своите граждански умения. Тук трябва да се обърне внимание доколко тези дейности са насочени към всички младежи, а не само към тези, които са в училищна възраст. Не на последно място, усилията на общината да развива гражданската активност трябва да включват и подготовката мотивирането и на младите хора като гласоподаватели.

Ползвани източници на информация: сайт на общината, програма за младежки дейности, Общински план за младежта, социални медии, общинска администрация, младежки НПО, младежки работници, младежки лидери, младежи.

6.5. Местната Власт предприема действия или развива програми с нейна подкрепа, насочени към Включване на млади хора от малцинства и в неравностойно положение.

Измерители:

- Действията на общината за насърчаване на гражданското участие ангажират реално и младежи, които са от уязвими групи и малцинства.
- Общината развива специални програми и дейности за насърчаване на младежкото участие сред уязвимите групи млади хора.
- Общината подпомага структури, които работят с младежи от малцинства/уязвими групи младежи за активното им включване в обществения живот.
- Участието на младежи от етнически малцинства в младежките дейности извън училище е адекватно на демографския състав на общината

Социалната кохезия и борбата с маргинализацията и социалното изключване трябва да бъде сред основните приоритети на всяка местна власт, която се грижи за всички свои граждани. В особена сила това се отнася за младежта. Възможностите за интервенция отново са две – общината сама да се ангажира с конкретни действия или да подпомага действията на други агенти в това направление, каквито са например организациите на хората с увреждания или на малцинствени групи. При проучването трябва да се обърне внимание и на това доколко младежите от малцинствата са включени в младежките дейности в съответствие с етническия състав, т.е. процентът им на участие да отговаря на демографския процент.

Ползвани източници на информация: Общински план за младежта, общинска администрация, младежки НПО, младежки работници, младежки лидери, младежи.

ИНДИКАТОР 7. РЕСУРСИ ЗА МЛАДЕЖКИ ДЕЙНОСТИ

7.1. Общинският младежки бюджет е ефективен инструмент на общинската младежка политика.

Измерители:

- Разходите за младежки дейности са планирани отчетливо в общинския бюджет и заделената сума се използва по предназначение (младежки бюджет)
- Общинският бюджет обезпечавя преобладаваща част от разходите по общинския план за младежта, включително с дофинансиране
- Общинският бюджет финансира изграждането и поддържането на младежка инфраструктура
- Общината използва финансиране по европейски програми за младежки дейности и/или за развитие на младежка инфраструктура
- Общинският бюджет подпомага младежките организации и/или младежки инициативи, дори когато последните не са включени в годишния план

Общинският бюджет трябва да бъде от най-важните инструменти на младежката политика на местната власт. Той трябва да подкрепя реализацията на общинския план за младежта въпреки факта, че може да бъде финансиран и от други източници. Процентът на тази подкрепа е показател, който трябва да бъде отчетен. Заделянето на средства за поддръжка и развитие на младежката инфраструктура също е подо-

бен показател. За дофинансиране на младежки дейности и младежка инфраструктура могат да се ползват и европейски фондове, като тук имаме предвид инициативността на местната власт за привличането на подобни средства. Последният показател касае гъвкавостта на финансирането, която трябва да създава възможности и текущи инициативи на младите хора да бъдат навреме подкрепяни.

Ползвани източници на информация: Общински бюджет, отчет на изпълнението на бюджета, сайт на общината, Общински план за младежта, общинска администрация.

7.2. Общинският младежки бюджет финансира текущи инициативи на младите хора.

Измерители:

Общината има програма за финансиране на младежки дейности на конкурсен принцип, до която имат достъп младежки организации

- Общината има програма за финансиране на младежки дейности на конкурсен принцип, до която имат достъп неформални младежки групи
- Общината има друг ефективен механизъм, по който е в състояние да финансира или дофинансира текущи инициативи на младите хора
- Средствата от младежкия бюджет за финансиране на текущи инициативи през последните години се увеличават, включително поради увеличен интерес
- Младежките организации и неформални групи считат, че общината ползва прозрачен и ефективен механизъм за финансова подкрепа на техните инициативи

Както вече стана дума, важно е финансовите инструменти на политиката да са достатъчно гъвкави, така че да отговарят на нуждите на младите хора. Освен като инструмент на по-дългосрочното планиране бюджетът трябва да предвиди и възможности за своевременна подкрепа на младежките инициативи, които трудно ще дочакат следващата финансова година, за да бъдат включени в плана. Едно от възможните решения са конкурсите за младежки проекти, стига те да разполагат с адекватен ресурс и честни правила, даващи равни възможности на младежки организации и групи да участват. Обяснения, че липсва интерес и по тази причина не се правят конкурси или затова заделената сума е малка, са камъни в същата градина, защото роля на Общината е да развива този интерес. Въпреки че конкурсите са популярна форма, Общината може

да е намерила и друг механизъм за реакция, който да е ефективен. Също така тя може да привлеча и средства от други източници, извън общинския бюджет, което също може да се отчете като положително, стига ролята на местната власт в това да е ключова.

Ползвани източници на информация: Общински бюджет, сайт на общината, социални медии, общинска администрация, младежки НПО, младежки работници, младежки лидери.

7.3. Съществува добре развита, поддържана и достъпна за младите хора младежка инфраструктура на територията на общината.

Измерители:

- ☉ Общината разполага с развита специализирана младежка инфраструктура, удовлетворяваща нуждите на младите хора за забавление и развитие в свободното време
- ☉ Общината предоставя възможности младите хора да имат „свои“ пространства (вкл. закрити), без това да е свързано с развитие на дейности
- ☉ Младежката инфраструктура е достъпна за всички млади хора
- ☉ Младежката инфраструктура се поддържа и развива
- ☉ Младежката инфраструктура е популярна сред местната младежка общност, включително и сред младите хора от уязвими групи

Тук на първо място трябва да поясним, че под „младежка инфраструктура“ имаме предвид сгради и съоръжения, които са предназначени изключително за ползване от страна на младежи. В този смисъл напр. читалището не е такава инфраструктура (независимо че се ползва и от млади хора), докато младежкия дом е. Ползването на младежката инфраструктура не се ограничава единствено с младежките дейности, важно е също младежите да имат свои места, в които могат да се събират и да прекарват времето си заедно като алтернатива на кафенета и питейни заведения. В идеалния случай биха могли да се грижат за тези места сами. Инфраструктурата трябва да е достъпна за всички млади хора, учещи и завършили образованието си, от малцинствен произход, с увреждания и пр. Използвайки общинския бюджет или други източници, местната власт трябва да се грижи за нея, като я поддържа, развива и обогатява.

Ползвани източници на информация: общинска администрация, младежки НПО, младежки работници, младежки лидери, младежи.

7.4. Местната Власт се грижи за професионалното развитие на младежките работници.

Измерители:

- Общината разполага с регистър/база данни на младежки работници от общността
- Общината има практика да провежда срещи с младежки работници за обсъждане на младежки дейности
- Младежките работници участват в консултативни и/или координационни органи за младежка политика
- Общината търси възможности и/или прилага дейности за обучение, развитие и повишаване на квалификацията на младежките работници

Ключов фактор за младежката работа са младежките работници. Макар в страната тази длъжност да не е съвсем популярна, ще уточним, че за целите на изследването ще имаме предвид всички онези специалисти, които пряко работят с млади хора извън училище, в свободното им време. С подиндикатора измерваме тяхната подготовка да се справят с предизвикателствата на младежката работа и доколко местната власт подпомага професионалното им развитие. От показателите е видно, че не се ограничаваме само до служители на щат в общинската администрация и нейните структури (като например младежки дом или център), но и онези, които работят в гражданския сектор и особено в младежките организации и които обикновено не разполагат с бюджет за квалификация. За да е по-достоверна информацията, трябва да се чуе мнението и на двете страни – на местната власт, но и на самите младежки работници.

Ползвани източници на информация: общинска администрация, младежки работници.

7.5. Общината разполага с достатъчен и квалифициран персонал за развитието на младежките политики.

Измерители:

- Общината има достатъчно специалисти или експерти, ангажирани с отговорност за младежките дейности, което е отразено в длъжностните им характеристики
- Общината осигурява въвеждащо и поддържащо обучение на служителите „Младежки дейности“, например чрез възможност за обмен на добри практики

- Общината насърчава и подкрепя служителите „Младежки дейности“ – проактивно изпълнение на служебните ангажименти и инициативност
- Служителите „Младежки дейности“ са разпознаваеми в общността и достъпът до тях е улеснен за представителите на младежката общност, включително и младежи от уязвими групи

Едва ли има съмнение, че правенето на политики също изисква квалификация и опит. Недостатъчният собствен ресурс би могъл да се компенсира с външна експертиза, но все пак се очаква в общинската администрация да има компетентни и отговорни хора относно младежката политика. Професионалното развитие на тези хора също е отговорност на местната власт.

Ползвани източници на информация: сайт на общината, общинска администрация, младежки НПО, младежки работници, младежки лидери, младежи.

ИНДИКАТОР 8. ПОЛИТИЧЕСКА АНГАЖИРАНост И ОТЧЕТНОСТ В ПОЛИТИКАТА ЗА МЛАДЕЖТА

8.1. Съществува ясна ангажираност на местната власт с младежките въпроси.

Измерители:

- За местната власт младежта е деклариран приоритет, подкрепено с политически документи
- В общинската администрация има отдел и/или специалисти, в основните задължения на които е вписана младежката политика
- В структурата на Общинския съвет има комисия за младежта
- Общината има младежки бюджет, който е адекватен на нуждите и непрекъснато нараства

Въпреки че повечето общини декларираат младежта като неизменен приоритет, това трябва да може да се докаже. Показателите включват не само документални доказателства (стратегии, оперативни планове, решения на ОбС и др.), но също наличието на заделен адекватен ресурс – и финансов, и кадрови. Така например липсата дори на един специалист по младежките въпроси в Общинската администрация или отсъствието на думата „младеж“ в имената на постоянните комисии на Общинския съвет едва ли е добър атестат, че за тази местна власт мла-

дежта е приоритет. По същия начин стои въпросът с младежкия бюджет и неговия размер.

Ползвани източници на информация: Управленска програма на кмета, План за управление на общината, сайт на общината, общинска администрация.

8.2. На всички етапи на политическия цикъл на политиката за младежта редовно се изготвя публично докладване от страна на местната власт.

Измерители:

- Отчитането на изпълнението на младежкия план е съпроводено с оценка и препоръки, които се вземат предвид при следващо планиране
- Функционират механизми и системи за мониторинг и оценка на изпълнението на младежките политики, пряко организирани от местната власт
- Както младежният план, така и докладът с оценка на изпълнението му са лесно публично достъпни
- Докладването се извършва публично, като с резултатите и изводи-те се запознават своевременно всички заинтересовани страни

Изпълнението на планове и стратегии трябва да бъде съпроводено с анализ и оценка, за да може политическият цикъл да влезе в следващия си оборот с ясни цели. Общината трябва да използва разписани процедури, по които да стават мониторингът и оценката, като е желателно те да включват не само общински служители. Публикуването на изводите и препоръките е задължително, но не е достатъчно. Добра практика е отчитането на изпълнението да не става единствено пред Общинския съвет, а да достига и до заинтересованите страни, в това число до самите млади хора. Политическата ангажираност на местните власти се изразява и в готовността им да дискутират и обсъждат представените резултати, в които младите хора да разпознаят ангажиментите на местните власти и да „валидират“ отчетените резултати и напредък. Едностранното изготвяне и представяне на доклада (само от страна на местните власти), без в изготвянето му да са проведени дискусии с целевата група, влияе негативно на неговата прозрачност и ефективност.

Ползвани източници на информация: сайт на общината, общинска администрация, младежки лидери, младежки НПО, младежки работници.

Скалата за оценка на изпълнение на индикаторите е четиристепенна, по подобие на светофара (с един цвят повече), и включва следната примерна формулировка:

- 4 т. (зелено) – действията по съответния индикатор и неговите измерители се изпълняват напълно, покриват необходимото съответствие и отговарят на нормативните документи и/или изисквания, което удовлетворява напълно или в много голяма степен заинтересованите страни – 75 – 100%;
- 3 т. (жълто) – действията по съответния индикатор и неговите измерители се изпълняват в по-голяма степен и отговарят на нормативните документи и/или изисквания, което удовлетворява в голяма степен заинтересованите страни – 50 – 75%;
- 2 т. (оранжево) – действията по съответния индикатор се изпълняват, но не в пълен обем или в достатъчна степен на съответствие и подлежат на корекция, предприемане на допълнителни действия или въвеждане на нови такива за удовлетворяване на заинтересованите страни – 25 – 50%;
- 1 т. (червено) – действията по съответния индикатор не се изпълняват или изпълнението е неудовлетворително за заинтересованите страни и се изисква или очаква въвеждане на нови коренно различни подходи за изпълнение на дейностите – 0 – 25%.

За оценка на индикаторите бяха изработени специални карти, които както и самите индикатори бяха представени, обсъдени и коригирани по време на експертна среща с представители на целевите групи от целия регион, проведена се във Велико Търново през юли 2019 г.

4. Оценка на индикаторите по общини

ВЕЛИКО ТЪРНОВО

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
1.1.	Съществува действаща общинска стратегия за младежта	1

Констатации:

Въпреки подадената от респондентите информация за съществуване на стратегически документ за младежта такъв не се открива нито в сайта на Общината, нито на Общинския съвет. Общинският план се изготвя ежегодно в изпълнение на изискванията на Закона за младежта.

Препоръки:

Общинската младежка политика би трябвало да се базира на дългосрочни цели и приоритети. Желателно е да се пристъпи към разработване на стратегически документ в партньорство с младежкия сектор.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
1.2.	Националните, регионалните и местните стратегически/политически цели за младежта са координирани и по този начин допълващи се и взаимно подкрепящи се	2

Констатации:

Няма стратегически документ на общинско ниво. Общинските планове донякъде включват приоритетите на националната стратегия за младежта. Общинският план се разработва по зададените от Министерството на младежта и спорта и Закона за младежта параметри и включва конкретни дейности за община Велико Търново. Планът се изработва по приоритетите на Националната стратегия за младежта.

Препоръки:

Да се подходи стратегически към решаването на младежките проблеми в общината – разработване на стратегически документ.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
2.1.	Провеждат се изследвания и диагностика на нуждите на младите хора в общината	2

Констатации:

Общината извършва проучвания на нуждите на младите хора чрез своето звено „Младежки дом“. Използват се и проучванията на младежки организации и други институции, имащи отношение към младите хора. Няма практика за публикуване на резултатите от проучванията. Рядко се провеждат срещи, чиято цел е обсъждане на резултати от проучвания, но се случва по време на други събития.

Препоръки:

Да се въведе практиката местната власт да публикува резултатите от проучвания.

Да се организират събития за обсъждане на резултатите със заинтересованите страни.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
2.2.	Планирането на младежката политика се основава на нуждите на младите хора от общината	2

Констатации:

Резултатите от изследвания частично се използват за планиране на младежката политика - през информация, представена от Младежки дом, но невинаги информацията бива отразена и използвана в процеса на планиране. Институциите и организациите подават на Общината своите предложения (планираните си дейности за следващата календарна година) и те в голяма степен се включват в Общинския план.

Препоръки:

Процесът на планиране на младежката политика да се базира на достатъчни доказателства за нуждите и интересите на младите хора, които да се обсъждат със заинтересованите страни, като мненията на последните да се имат предвид при планирането.

Да се организират специализирани събития за обсъждане със заинтересованите страни.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
2.3.	Съществува действащ механизъм за обратна връзка от страна на младите хора, който влияе върху вземането на решения	3

Констатации:

Няма конкретен механизъм за обратна връзка. Респондентите съобщават за различни възможности за обратна връзка към Общината – представителите на младежката общност могат лесно да влязат в Общината и да споделят мнението си, комуникация с писма, лични разговори и други. Получената информация се обсъжда с инициатора, направил предложението, и се търсят възможни решения. На базата на положителни обратни връзки част от младежките дейности се превръщат в традиционни, напр. стрийт парад за празника на града. По отношение на анализа на успехите има потенциал за развитие.

Препоръки:

Обсъждането на обратната връзка да се разшири – не само с инициатора, а да се провежда в по-широк кръг от заинтересовани страни в младежката общност.

Резултатите от обсъжданията и изведените добри практики и анализ на неуспехите да се прилагат в по-голяма степен при следващо планиране.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
3.1.	Всички заинтересовани страни (организации на гражданското общество и други сектори на обществото) участват във всички фази на цикъла на политиката	1

Констатации:

В Общината няма изграден Консултативен съвет по въпросите за младежта.

Препоръки:

Да се предприемат действия за инициране и създаване на Консултативен съвет.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
3.2.	Младежките организации участват във всички фази на политическия цикъл	2

Констатации:

Има регистър на младежките организации, който е публикуван на сайта на Общината, но трудно се стига до търсената информация. Информа-

цията за организациите е разностилна (с различна структура) и за част от тях се препраща към нова подстраница.

Младежките организации са включени само в изпълнението на собствените им предвидени дейности и тяхното отчитане, като отчитането в по-голяма степен обслужва годишната отчетност на сектора. Няма практика да се следи изпълнението на дейностите в цялост, което би довело до по-сериозно ангажиране и на двете страни (Община и младежки организации) в ефективното изпълнение и отчитане на постигнатите резултати.

Препоръки:

Да се изгради обща структура на информация за действащите младежки организации на сайта на Общината.

Младежките организации да се включват в процеса на планиране на младежката политика, а не само на годишния младежки план, и то да са ограничени до подаване на предложения за дейности, които да бъдат включени в него.

Да се използва потенциалът на младежките организации и да бъдат включени във всички части на политическия цикъл по отношение на обекта на цикъла – Общински младежки план и младежка политика като цяло.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
3.3.	Местните власти полагат специални усилия за включване на неорганизирани младежи и младежи с по-малко възможности през целия цикъл на политиката	2

Констатации:

Предложенията за дейности, които да бъдат включени в годишния план, се подават от организации или групи, но не и от неорганизирани младежи.

В процеса на планиране на общинската младежка политика участват и младежи с по-малко възможности - участват младежи от Амалипе (национална ромска организация) – предлагат се младежки инициативи и дейности. За останалите фази – включват се само ако имат интерес към конкретни дейности извън организираните от тях, не може да се разчита на сигурно участие.

Препоръки:

Да се потърсят механизми за включването на младежи с различна ха-

рактеристики на „по-малко възможности“ в политическия цикъл.

Да се търсят механизми за достигане и приобщаване на неорганизираните младежи.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
4.1.	Съществува механизъм, използван от местната власт за насърчаване на координирана и всеобхватна междусекторна работа в младежките политики	2

Констатации:

Липсва регламентация на механизъм, използван от местната власт за насърчаване на координирана и всеобхватна междусекторна работа в младежките политики. Дейностите се извършват по сектори, които имат връзка с младежките дейности и политика. Има комуникация между различните сектори в Общината, но дейностите не са обвързани и синхронизирани в своята цялост. Секторите са включени в Общинския младежки план, който не може да бъде приравнен на стратегически документ за общинската младежка политика, но е факт, че се обръща сериозно внимание на тези сектори.

Препоръки:

Да се определи ролята на междусекторното партньорство при планиране и реализиране на младежката политика в общината, като се включат всички важни за младежта сектори и се изгради достатъчно представителен и работещ орган за координация.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
5.1.	Местната власт предоставя информационни услуги на младите хора по въпроси, които ги касаят	4

Констатации:

Има устойчивост на Информационно-консултантски център чрез Младежкия дом, който поддържа дейностите и без финансиране по програми на Министерството на младежта и спорта.

Има назначен служител в Младежки дом, който предоставя младежка информация. Публикувана е информация за него (име и контакт) в списъка на младежките организации на сайта на Общината.

Младежки дейности се публикуват от Младежки дом и МИКЦ – на сай-

тове и във ФБ. Информацията се актуализира постоянно и достига до голям брой млади хора в общината.

Препоръки:

Да се продължи поддържането на дейностите за предоставяне на младежка информация и услуги за младите хора.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.1.	Местната власт подкрепя дейността и развитието на младежките организации	3

Констатации:

Има Програма, която е публикувана на страницата на Общината с действие до 2020 г. Младежките организации получават нефинансова подкрепа от страна на Общината за своята дейност, но това не се извършва по ясна процедура, позната на всички заинтересовани страни. Използват се различни форми, но най-често с писмо-молба за конкретна подкрепа от Общината за определена дейност на организацията. В голяма степен молбите се уважават. Има частично постигане на публичност, но информацията на сайта на общината не предоставя такава информация. В по-голяма степен индикаторът се покрива от Младежкия дом.

Препоръки:

Да се разработи и популяризира механизъм за възможностите за получаване на подкрепа с ясни процедури (форма за заявление, допустимост, срокове за отговор от Общината, срокове за подаване на заявлението преди събитието и други).

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.2.	Местната власт подкрепя дейността на младежките групи без правен статут	2

Констатации:

Общината не прилага механизъм младежките неформални групи да бъдат подкрепяни от общината с финансови средства за своята дейност и развитие. Съществува утвърдена практика за подкрепа, която е добре да бъде нормативно определена. Липсата на механизъм води до непознаване на тези възможности и практики от страна на неформалните групи и част от тях не могат да се възползват. Създаването на

нови младежки групи се поема в голяма степен от Младежки дом, който стимулира този процес.

Препоръки:

Да се разработи механизъм за подкрепа (финансова и нефинансова) на младежките неформални групи.

Да се популяризират възможностите за нефинансова подкрепа от страна на Общината.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.3.	Съществува добра координация между младежките структури и служителите от отдела за младежта	3

Констатации:

За процедури за регулярни срещи на отговорните служители с младежките структури не може да се говори, но има практики на провеждането на подобни срещи при необходимост. Младежният сектор се познава в голяма степен от служителите в Общината и Младежкия дом, макар да има респонденти, които споделят, че остават „скрити“ за общинските служители. Общинският план за младежта се изготвя съвместно, но не в неговата цялост. Организацията участва само до ниво представяне на предложения за собствени дейности за следващата година.

Препоръки:

Създаване на регламент и практика на регулярни срещи между отговорните за младежта служители и младежкия неправителствен сектор, по-добро синхронизиране на дейностите на двете страни за изпълнение на общи цели.

Младежките организации да се включват в изготвянето на плана в неговата цялост.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.4.	Местната власт предприема действия за насърчаване на гражданското участие на младежите от общината	3

Констатации:

Организирано се чисто младежки дейности – паради, фестивали и други. В по-голямата им част се изпълняват от Младежки дом или младежка

организация, но Общината стои зад инициативата, включително и финансово. Местната власт подкрепя доброволчески инициативи с малки финансови ресурси или с материали. Насърчават се и участват организирани младежи над ученическа възраст (студентски организации и неформални групи), но трудно или изобщо не се достига до другите младежи извън училищна и университетска среда.

Препоръки:

Да се предвидят инициативи на местната власт, насърчаващи гласуването на младите гласоподаватели като постоянна във времето дейност, а не свързани с конкретно гласуване, за да се избегне тълкуването за политизиране на дейностите.

Да се търсят механизми за достигане, обхващане и включване на младежи извън ученическите и студентските общности.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.5.	Местната власт предприема действия или развива програми с нейна подкрепа, насочени към включване на млади хора от малцинства и в неравностойно положение.	2

Констатации:

Младежи, които са от уязвими групи и малцинства, се обхващат, но частично. Основно това са младежи от Амалипе. Няма практика за насърчаване на широк кръг младежи от уязвими групи. Няма специални младежки програми, насочени към тях. Общината подпомага младежки структури, които работят с младежи от малцинства - подпомага се дейността на Амалипе, но това не изчерпва младежи от малцинства/уязвими групи. Съществува потенциал за развитие.

Препоръки:

Засилване на усилията по посока приобщаване и участие на младежите от малцинствен произход и тези в неравностойно положение, включително чрез целеви дейности и програми, с оглед избягване на маргинализацията и радикализацията им.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.1.	Общинският младежки бюджет е ефективен инструмент на общинската младежка политика	3

Констатации:

Финансират се проекти на конкурсен принцип чрез общинската програма за младежки дейности. Разходите по общинския план за младежта се обезпечават частично от бюджета на Общината, като в публикувания в сайта на Общината план (за 2017 г.) не става ясно кой е източникът за финансиране. Общината поддържа Младежкия дом като младежка инфраструктура – цялостна издръжка на базата и обезпечаване на дейностите.

Препоръки:

Да се разработи механизъм за текущо подпомагане на младежки дейности и инициативи – извън Програмата.

Да се предприемат мерки за актуализиране на информацията на сайта на Общината и ясно да се вижда финансовият ангажимент и принос за младежки дейности.

Да се търсят допълнителни възможности за инвестиции в нова младежка инфраструктура.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.2.	Общинският младежки бюджет финансира текущи инициативи на младите хора	2

Констатации:

Общината има Програма за младежките дейности в Община Велико Търново 2016-2020, която ежегодно обявява срокове за кандидатстване. На сайта на Общината не може да бъде намерена подробна информация за обявените процедури. Не са публикувани в секция „Младежки дейности“ и няма резултати при търсене по ключови думи „обява за кандидатстване“, „обява младежка програма“, „обява младежки дейности“ и т.н. Бюджетните средства за осигуряване на Програмата се увеличават с процента на инфлацията, но това не може да бъде отчетено като резултат от увеличен интерес. Основна критика от страна на младежкия сектор е насочена към прозрачността на финансовата подкрепа.

Препоръки:

Да се актуализира информацията на сайта на Общината.

Да се реорганизира сайтът така, че информацията за финансовата подкрепа на Общината да е леснодостъпна и видима за заинтересованите страни.

Да се разработи механизъм за финансиране или дофинансиране на текущи инициативи на младите хора.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.3.	Съществува добре развита, поддържана и достъпна за младите хора младежка инфраструктура на територията на общината	2

Констатации:

Индикаторът се изпълнява частично – има Младежки дом, който се поддържа от Общината. Липсва специализирана младежка инфраструктура, удовлетворяваща нуждите на младите хора за забавление и развитие в свободното време.

Респонденти посочват фитнеси на открито, но това не може да се приеме като типична младежка инфраструктура.

Препоръки:

Да се развие специализирана младежка инфраструктура, включително обекти, които да са „собственост“ на младите хора и да позволяват използването им като място за контакти и смислено прекарване на свободното време.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.4.	Местната власт се грижи за професионалното развитие на младежки работници	1

Констатации:

Младежките работници не са идентифицирани като ресурс.

Препоръки:

Да се идентифицират младежките работници на територията на общината като ресурс за развитието на младежки дейности независимо в какви организации или институции работят. Местната власт да допринесе за тяхното професионално развитие, което да води до по-добро качество на младежката работа.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.5.	Общината разполага с достатъчен и квалифициран персонал за развитието на младежките политики	3

Констатации:

Персонал за развитието на младежките политики - има служител в дирекция „Образование, младежки дейности и спорт“, има и служители на щат в Младежки дом. Няма информация за предоставени обучения на служителите. Служителите имат свобода за инициатива и предложения. Младежки дом е самостоятелно звено и оперативните решения се вземат от директор. Политическите решения се вземат на ниво кмет, но подкрепя съществува. Младежният дом е лесно достъпен в центъра на града и служителите му са разпознаваеми сред местната младежка общност.

Препоръки:

Да се създават условия за повишаване на квалификацията на служителите в отговор на европейските стандарти и практики.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
8.1.	Съществува ясна ангажираност на местната власт с младежките въпроси	3

Констатации:

Младежта се декларира като приоритет, но липсват стратегия и други политически документи, които да го затвърждават като приоритет. Дейностите са осигурени с експерт в дирекция „Образование, младежки дейности и спорт“ и служители на Младежки дом като самостоятелно звено на Общината. В структурата на Общинския съвет има постоянна комисия за „Спорт, туризъм, децата и младежта“, не е самостоятелна, но е ангажирана с решения, които касаят младежките дейности на общината и разпределение на финансовите средства за младежки дейности.

Общината има младежки бюджет. Няма ясна крива на нарастването.

Препоръки:

Да се търсят възможности в общинския бюджет за нарастване на средствата, определени за младежки дейности.

Да се разработи стратегически документ, доказващ ангажименти и отговорности на Общината, ясна визия за развитие на младежкия сектор и с него да се обвързва Общинският младежки план.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
8.2.	Изпълнението на младежките политики се оценява и публично докладва от местната власт	1

Констатации:

Извършва се техническо отчитане на изпълнение на дейностите. Не се дискутира и няма оценка и препоръки. Отчетът е в рамките на годишния отчет на Общината и на кмета за конкретния период. Информацията на сайта на Общината не е актуална. Последно публикуваният план е за 2017 г. Годишните отчети се приемат публично на сесия на Общинския съвет, резултатите не се обсъждат предварително със заинтересованите страни.

Препоръки:

Да се разработи стратегически документ за общинска младежка политика, с който да бъдат обвързани съответно и механизми и системи за мониторинг и оценка на изпълнението на младежките политики.

За да се постигне по-добра отчетност, е необходимо да се изготвя специален отчет на изпълнението, който да се внася в ОбС заедно с плана за следващата година като отделна точка в дневния ред, а не в общия доклад.

Всички документи трябва да се обсъждат със заинтересованите страни, такива като младежките организации, институции, работещи с младежи, експерти (младежки работници) и да са лесно откриваеми и достъпни в интернет.

ГАБРОВО

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
1.1.	Съществува действаща общинска стратегия за младежта	1

Констатации:

Няма стратегически документ, който може да се намери на сайта на Община Габрово. Интервюираните заявяват, че има такъв стратегически документ, но не посочват конкретно къде може да се намери, как се мониторира и оценява.

Общинският план за младежта изпълнява разпоредбите на Закона за младежта. Община Габрово има Общински планове, които са годишни и следват структурата на Националната стратегия за младежта. На сайта на Общината има информация за плана за 2018 г., но липсва за 2019 г. Информация може да бъде намерена и на страницата на Общинския съвет, но са публикувани единствено Отчет за 2015 г. и План за 2016 г. Друга информация не е налична.

Препоръки:

Да се предприемат действия за изготвяне на стратегически документ съвместно със заинтересованите лица.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
1.2.	Националните, регионалните и местните стратегически/политически цели за младежта са координирани и по този начин допълващи се и взаимно подкрепящи се	2

Констатации:

Няма местна дългосрочна стратегия. Част от стратегическите цели и дейности са включени в Годишния областен план за младежта, който е разработен в структура, подобна на Националната стратегия за младежта, но в рамките на общината. Изнесени са статистически данни, има планирани дейности и целеви показатели за изпълнение, срокове и друга информация, която може да се съотнесе както към тип стратегически документ, но в същото време е разработен за една календарна година.

На сайта на Общината има публикувани планове до 2018 г., за 2019 г. липсва – не е публикуван.

Препоръки:

Да се предприемат действия за структуриране и обвързване на документите в съответствие с тяхното съдържание и цел (стратегия и годишен общински план).

Да се оптимизира пътят на достигане до младежката информация на сайтовете на Общината и на Общинския съвет. Информацията да се актуализира своевременно.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
2.1.	Провеждат се изследвания и диагностика на нуждите на младите хора в общината	1

Констатации:

Общината не извършва собствени проучвания от няколко години, но е имало такава практика, която е била преустановена.

Подобни проучвания се правят от различни организации по определен повод или конкретна тема. Данните като цяло не се използват за основа в процеса на планиране.

Няма практика на публикуване на проучвания от страна на Общината. Другите институции ги ползват за собствената си дейност.

В последните две години срещите и дискусиите по принцип са рядкост. Не са организирани общи срещи за обсъждане на резултати от проучвания независимо от източника. Вероятно резултатите се обсъждат само с инициатора, но няма информация за проведени такива срещи.

Препоръки:

Да се въведе практиката местната власт да прави регулярно собствени проучвания, чиито резултати да са публично достъпни и да се обсъждат със заинтересованите страни в процеса на планирането.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
2.2.	Планирането на младежката политика се основава на нуждите на младите хора от общината	1

Констатации:

Не се провеждат изследвания. Общинският младежки план се базира на статистически данни от външни източници (например НСИ). В отго-

ворите на респондентите не се открива практика изведените нужди на младите хора да са обсъдени с широк кръг представители на заинтересованите страни. Предложенията на заинтересованите страни частично са взети под внимание при планирането на младежка политика. Работи се сравнително активно с няколко организации, чиито идеи и предложения се вземат под внимание и са включени в плана. Споделя се наблюдението за цикличност на процеса „тръгва-спира“, липсва устойчивост и последователност във взаимоотношенията.

Препоръки:

Процесът на планиране на младежката политика да се базира на достатъчни доказателства за нуждите и интересите на младите хора, които да се обсъждат със заинтересованите страни, като мненията на последните да се имат предвид при планирането.

Да се предприемат действия за изграждане на трайни и последователни отношения между Общината и младежкия сектор.

Да се разшири обхватът на организации, с които се провеждат срещите и дискусиите.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
2.3.	Съществува действащ механизъм за обратна връзка от страна на младите хора, който влияе върху вземането на решения	2

Констатации:

Няма разписан конкретен механизъм за обратна връзка. Информация под формата на обратна връзка се обменя по време на събития по друг повод (цитат - „ако изобщо се случи“). Принципно има ФБ страница на Общината – който иска, може да се свърже и да изкаже мнението си. Младежният медиатор също има ФБ страница – там младежите са по активни, коментират и обсъждат различни теми.

Резултатите от обратните връзки не се обсъждат с всички заинтересовани страни. Обикновено дискусиата е в рамките на индивидуална комуникация. Някои от предложенията на младежките организации се вземат предвид – не се споделят конкретни примери.

Препоръки:

Да се разработят инструменти за периодична и пълноценна обратна връзка – обхващане на младежи от различните възрастови групи и общности.

Да се скъси дистанцията между Общината и младите хора – регулярни срещи, облекчен достъп в сградата и други.

Да се разшири обхватът на комуникация извън училищна възраст и да се търси диалог с младежи над 19 години.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
3.1.	Всички заинтересовани страни (организации на гражданското общество и други сектори на обществото) участват във всички фази на цикъла на политиката	2

Констатации:

В общината има изграден Консултативен съвет по въпросите за младежта от 2012 г. Работи се в общинските комисии по компетентност. Съветът има правилник от 2013 г., който не е актуализиран оттогава, има публикуван състав от 2017 г. По думите на респондентите съветът не функционира от 2017 г., не се събира и не осъществява функциите си.

Дейността на координационния съвет е била публична/видима/прозрачна до 2017 г.

Препоръки:

Да се предприемат действия за възобновяване на дейността на Консултативния съвет предвид определените му функции.

Да се актуализира информацията за дейността в сайта на Общината.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
3.2.	Младежките организации участват във всички фази на политическия цикъл	1

Констатации:

Изпълнението на индикатора е частично - няма създаден официален регистър за младежките и работещи с младежи организации на територията на общината, който да е публикуван на сайта и информацията да е лесно достъпна. На сайта е публикувана информация за Младежки съвет по наркотични вещества, като основната информация се намира в секция „Здравеопазване“, а в секция „Младежки дейности“ е препратката към основната информация. Дейностите по планиране се извършват вътре в Общината.

Отчитането се осъществява на годишна база за нуждите на годишния отчет на кмета и за отчета към Министерството на младежта и спорта, а не текущо след всяка дейност.

Препоръки:

Да се създаде публичен регистър на младежките и работещи с младежи организации в Общината, като се потърсят начини за включването им в целия политически цикъл – планиране, изпълнение, отчитане, мониторинг и оценка.

Регистърът да се актуализира на определен период от време и да е лесно достъпен на сайта на Общината.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
3.3.	Местните власти полагат специални усилия за включване на неорганизираните младежи и младежи с по-малко възможности през целия цикъл на политиката	1

Констатации:

Няма наложена практика, която да включва неорганизираните младежи и младежи с по-малко възможности през целия цикъл на политиката. Те не са изолирани, но не и видими с политическия цикъл.

Препоръки:

Да се потърсят механизми за включването на всички младежи в политическия цикъл.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
4.1.	Съществува механизъм, използван от местната власт за насърчване на координирана и всеобхватна междусекторна работа в младежките политики	1

Констатации:

Няма регламентиран механизъм за координирана и всеобхватна междусекторна работа. Междусекторното сътрудничество се осъществява в рамките на дирекцията, която обхваща основните направления, касаещи младите хора – „Образование и социални дейности“. „Младеж“ не фигурира в името нито на дирекцията, нито на отдела. Гледайки структурата на общината, човек трудно може да се ориентира в чий ресор е младежката политика. Важните за младежта сектори са включени и

описани в Общинския младежки план, но като се отчете фактът, че той е за период от една година, не може да се твърди със сигурност, че всички сектори имат въздействие върху общността.

Препоръки:

Да се определи ролята на междусекторното партньорство при планиране и реализиране на младежката политика в общината, като се включат всички важни за младежта сектори и се изгради достатъчно представителен и работещ орган за координация.

Да се регламентира позицията на младежката политика и дейности поясно в структурата на Общината.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
5.1.	Местната власт предоставя информационни услуги на младите хора по въпроси, които ги касаят	1

Констатации:

Няма устойчивост на Младежки консултативно-информационен център или друга форма на информационен център. Информацията не е структурирана под формата на календар, а е позиционирана в секция „Новини“ на „Младежки дейности“, което не я прави видима и с лесен достъп. Използват се ФБ страниците на Общината и на младежкия медиатор, но те не са достатъчно функционални и с целенасочена информация в широк спектър, касаеща младите хора.

Препоръки:

Да се обърне внимание на целенасочено предоставяне на младежка информация, като се потърсят възможности да се направи устойчив младежки информационен център или проблемът да се реши по друг начин, достатъчно ефективен за младежката аудитория.

Да се облекчи процесът на търсене на младежка информация на страницата на Общината и да се създаде практика за предоставяне на информация чрез социални мрежи, които не са общи (като на Общината) или тясно специализирани (младежки медиатор).

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.1.	Местната власт подкрепя дейността и развитието на младежките организации	3

Констатации:

Младежките организации се подкрепят през програма „Младежки дейности“. Правилник за финансиране на проекти по Програма „Младежки дейности“, приет с Решение № 89 от 24.04.2014 г. на Общински съвет, публикуван на сайта на Общината. Макар да не се идентифицира регламент, в отделни случаи организациите са получавали нефинансова помощ за свои инициативи от Общината. Проактивните организации, които търсят помощ или съдействие, могат да го получат в зависимост от приложимостта на идеята. Най-често се подпомагат със зали, открити пространства и др. На сайта на Общината се публикуват резултатите от конкурсните процедури по Програма „Младежки дейности“, но за 2019 г. липсват такива.

Препоръки:

Да се предприемат действия за осигуряване на публичност на информацията.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.2.	Местната власт подкрепя дейността на младежките групи без правен статут	2

Констатации:

Няма механизъм за подкрепа на дейността на младежките групи без правен статут. Има наложена практика за подкрепа със зали и открити пространства, но не е регламентирано. Информацията за тази възможност се предава „от уста на уста“ между младежките общности.

Препоръки:

Да се създадат условия за създаването на повече младежки групи, които да се включат в живота на маестните младежки общности.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.3.	Съществува добра координация между младежките структури и служителите от отдела за младежта	2

Констатации:

По отношение на провеждане на регулярни срещи на отговорните служители с младежките структури - имало е добре действаща практика, която в последните 2 години е преустановена. Секторът се познава –

градът е малък и институциите и организациите се познават. Респондентите споделят мнение в двете крайности – или добро партньорство, или трудна комуникация.

Препоръки:

Създаване на регламент и практика на регулярни срещи между отговорните за младежта служители и младежкия неправителствен сектор, по-добро синхронизиране на дейностите на двете страни за изпълнение на общи цели.

Да се въведе практика за ефективно включване и участие на младежкия сектор при изготвянето на Общинския младежки план.

Да се прецизира съдържанието на Общинския младежки план.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.4.	Местната власт предприема действия за насърчаване на гражданското участие на младежите от общината	1

Констатации:

Няма конкретни младежки дейности на градско ниво, организирани от Общината. В миналото се е провеждал младежки фестивал, но вече няма такива само младежки събития. Общината не предоставя безплатни за младежите възможности за участие в различни форми на гражданско образование извън училище. Респондентите споделят, че много трудно ги достигат и се работи с млади хора над 19 г. Тези младежи са малко и не са активни, трудно могат да бъдат привлечени и включени в някакви дейности.

Препоръки:

Да се предвидят инициативи на местната власт, насърчаващи гласуването на младите гласоподаватели като постоянна във времето дейност, а не свързани с конкретно гласуване, за да се избегне тълкуването за предизборна агитация.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.5.	Местната власт предприема действия или развива програми с нейна подкрепа, насочени към включване на млади хора от малцинства и в неравностойно положение	1

Констатации:

Няма практика за действия или програми, насочени към включване на млади хора от малцинства, защото по думите на респондентите няма струпване на такива групи (малцинствени) на територията на общината. Общината частично подпомага младежки структури, които работят с младежи от малцинства/уязвими групи младежи, за активното им включване в обществения живот през Младежкия съвет по наркотични вещества за превенция на зависимостите и работа с уязвими групи.

Препоръки:

Засилване на усилията по посока приобщаване и участие на младежите от малцинствен произход и тези в неравностойно положение, включително чрез целеви дейности и програми, с оглед избягване на маргинализацията и радикализацията им.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.1.	Общинският младежки бюджет е ефективен инструмент на общинската младежка политика	2

Констатации:

Има планирани разходи за младежки дейности - Програма „Младежки дейности“ и малки инициативи „Безопасно лято“, с финансиране по 500 лв. на инициатива. Не може да се твърди, че Общината обезпечават преобладаващата част от младежкия план, но има принос за неговото изпълнение. На територията на Габрово няма изградена специализирана младежка инфраструктура.

Препоръки:

Да се създадат условия за възникване на младежка инфраструктура – младежки зони, пространства, помещения и други, според възможностите и на наличния сграден фонд на Общината.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.2.	Общинският младежки бюджет финансира текущи инициативи на младите хора	3

Констатации:

Има програма за финансиране на младежки дейности от 2013 г. Не е обявявана процедура само през 2017 г. Програмата се отваря за канди-

датстване ежегодно. Правилник за прилагане на програмата от 2014 г. е приет с решение на ОбС. И двата документа са публикувани на страницата на Общината и на Общинския съвет. Наблюдава се увеличение през годините, макар и в документите, публикувани на сайта на Общината, да няма винаги обявена обща стойност на финансиране. Размерът варира прогресивно от 10 000 до 30 000 лв. през 2018 г. За 2019-а няма информация за общия размер на финансиране.

Мненията на сектора за прозрачност на условията за финансиране са в двата полюса. Прави впечатление за публикуване на непълна информация по отношение на стойностите на финансиране във всички процедури. В някои от тях има посочени стойности, в други – не. Това прави впечатление на сектора и той реагира с недоверие.

Препоръки:

Да се положат усилия за повишаване на прозрачността и коректността на публикуваната информация.

Да се обърне внимание на планирането на обявяване на процедурата за кандидатстване и съответните срокове – за 2019-а е обявена в летния период (юли-август), а времето за изпълнение на дейности е септември-ноември.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.3.	Съществува добре развита, поддържана и достъпна за младите хора младежка инфраструктура на територията на общината	1

Констатации:

Общината не разполага със специализирана младежка инфраструктура. Използват се подходящите градски пространства, но не са обявени или обособени като „младежки“.

Препоръки:

Да се развие специализирана младежка инфраструктура, включително обекти, които да са „собственост“ на младите хора и да позволяват използването им като място за контакти и смислено прекарване на свободното време.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.4.	Местната власт се грижи за професионалното развитие на младежки работници	1

Констатации:

Общината не разполага с регистър/база данни на младежки работници от общността. Те не са разпознати като ресурс и възможен партньор при разработването на младежката политика и като участници в консултативни органи.

Препоръки:

Да се идентифицират младежките работници на територията на общината като ресурс за развитието на младежки дейности независимо в какви организации или институции работят. Местната власт да допринесе за тяхното професионално развитие, което да води до по-добро качество на младежката работа.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.5.	Общината разполага с достатъчен и квалифициран персонал за развитието на младежките политики	2

Констатации:

Респондентите споделят, че няма достатъчно служители, които да имат ясна и заявена в публичното пространство отговорност за младежки дейности. „Младежта“ не фигурира в името на дирекцията. На сайта на Общината са показани структурата и съставът на дирекцията, но не е обозначен експертът, който има ангажимент към младежката политика и дейности. Служителите имат възможности за участие в събития за обмен на добри практики, но няма информация за въвеждащо и поддържащо обучение в сферата на младежката работа. Експертът е познат, но не е разпознаваем като експерт „Младежки дейности“. Общността е несигурна при оценяване на този показател.

Препоръки:

Да се намерят ресурси за засилване авторитета и дейността на експерта „Младежки дейности“.

Да се търсят възможности „Младежта“ да присъства в структурата на Общината.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
8.1.	Съществува ясна ангажираност на местната власт с младежките въпроси	2

Констатации:

Младежта се декларира като приоритет, но няма реално планиране и изпълнение на политики – липсва Стратегия за младежта. В Управленската програма за изминалия мандат не присъства в отделна тема, а се приравнява към деца и ученици.

Има експерт, който е ангажиран с младежки дейности, но не е ясно „показан“ на младежката общност – на сайта на Общината липсва конкретна информация за ангажиментите и отговорностите и ресори на служителите в дирекция „Образование и социални дейности“. Младежта не съществува в структурните звена като част от името на дирекция или отдел.

Препоръки:

Да се търсят възможности за подсилване на служителите, ангажирани с младежки дейности.

Да се търси форма за видимост на младежта като приоритет на администрацията – да се включи в името на отдел или дирекция.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
8.2.	Изпълнението на младежките политики се оценява и публично докладва от местната власт	1

Констатации:

Отчитането е технически акт. Не се съпровожда от оценки и препоръки. Решението на ОБС за приемане на отчета се публикува на сайта на Общината в секция „Документи“ на раздел „Младежки дейности“. Последната публикувана информация е за отчет за 2017 г. – само решение, без текстови отчет. Няма разработени и не се прилагат механизъм и системи за мониторинг и оценка. И двата документа План и Отчет са публични (публикувани на страницата на Общината, макар и непълни), но не са лесно достъпни. Оценка на изпълнението не се изработва.

Препоръки:

Да се разработят механизми и системи за мониторинг и оценка на изпълнението на младежките политики, включително с участието на младежкия сектор.

Да се разработи и внедри устойчива практика за обсъждане на документите със заинтересованите страни.

ЛОВЕЧ

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
1.1.	Съществува действаща общинска стратегия за младежта	1

Констатации:

Община Ловеч няма разработена и приета Общинска стратегия за младежта. Общинският план за младежта изпълнява разпоредбите на Закона за младежта.

Препоръки:

Общината следва да предприеме действия за разработване на стратегически документ, свързан с развитието на младите хора, който да се базира на достатъчно данни за текущото състояние и да включва необходимите мерки за постигане на промяна на качеството на живот на младите хора.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
1.2.	Националните, регионалните и местните стратегически/политически цели за младежта са координирани и по този начин допълващи се и взаимно подкрепящи се	3

Констатации:

Общината няма стратегически документ, касаещ младежката политика. Общинският младежки план е разработен по приоритети и изпълнява мерките на Националната стратегия за младежта.

Препоръки:

Да се предприемат действия за разработване на стратегически документ.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
2.1.	Провеждат се изследвания и диагностика на нуждите на младите хора в общината	2

Констатации:

Общината не извършва собствени проучвания за целите на планиране-

то на младежките дейности, но използва данни от проучвания на други отдели на Общината и на проучвания на НПО. Не е въведена практика за публикуване на данните от проучванията за постигане на публичност на резултатите и провокиране на по-широка дискусия. Резултатите се обсъждат с организациите, реализирали проучванията, и със заинтересованите страни в зависимост от темите на проучванията.

Препоръки:

Да се въведе практиката местната власт да инициира и провежда регулярно собствени проучвания, чиито резултати да са публично достъпни и да се обсъждат със заинтересованите страни в процеса на планирането. В процеса на провеждане на проучванията може да се включват и неправителствените организации като ресурс за достигане до повече млади хора с различен профил и характеристика.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
2.2.	Планирането на младежката политика се основава на нуждите на младите хора от общината	2

Констатации:

Резултатите от изследвания се използват частично за планиране на младежката политика. Общината провежда срещи и дискусии с представители на младежкия сектор, на които се обсъждат предоставените резултати от проучвания.

Голяма част от предложенията на заинтересованите страни се включват при следващо планиране, а при възможност се осъществяват и в текущата година.

Препоръки:

Процесът на планиране на младежката политика да се базира на достатъчни доказателства за нуждите и интересите на младите хора, които да се обсъждат със заинтересованите страни, като мненията на последните да се имат предвид при планирането в по-голяма степен.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
2.3.	Съществува действащ механизъм за обратна връзка от страна на младите хора, който влияе върху вземането на решения	2

Констатации:

Няма разписан конкретен механизъм за обратна връзка от страна на младите хора. Общината по своя инициатива провежда срещи с представители на младежкия сектор и дискутира различни теми, включително получава и обратна връзка за изпълнението на младежките дейности. Получената информация се обсъжда с кмета и се търсят възможни решения, но се осъществява само в случаите на финансова или друга възможност. На резултатите от обратната връзка не се гледа аналитично, но има изведени добри практики, които са се наложили във времето като интересни и нужни на младите хора в града.

Препоръки:

Да се разработят инструменти за периодична обратна връзка по различни теми, свързани с живота на младите хора – обхващане на младежи от различните възрастови групи и общности.

Да се работи в посока на по-голяма приложимост на информацията от обратната връзка.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
3.1.	Всички заинтересовани страни (организации на гражданското общество и други сектори на обществото) участват във всички фази на цикъла на политиката	1

Констатации:

В Общината няма изграден Консултативен съвет по въпросите за младежта. Администрацията е сравнително малка и се работи много добре между отделите. По конкретни теми се включват и други заинтересовани страни. Няма разработени и въведени механизми за устойчивост на координацията или правила, които да я структурират. Заинтересованите страни са включени в процеса на изпълнение и отчасти в планирането на младежките дейности, но нямат достъп до мониторинг и оценка.

Препоръки:

Да се предприемат действия за инициране и създаване на Консултативен съвет с разписани правила за работа, състав и правомощия.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
3.2.	Младежките организации участват във всички фази на политическия цикъл	2

Констатации:

Експертът „Младежки дейности“ разполага и актуализира списък с контакти на всички младежки организации и поддържа постоянен контакт с тях.

Общината няма разписан механизъм за включване на младежките организации в планирането на младежката политика, но има установена практика организациите да се включват в обсъждането.

Младежките организации са включени в изпълнението, но не са включени в отчитане на предвидените младежки дейности.

Дейностите за мониторинг и/или оценка на изпълнението се извършват от Общинската администрация.

Препоръки:

Да се популяризира регистърът на младежките организации.

Да се предприемат действия за разписване на процедури и механизми за дейностите, които се изпълняват на практика – планиране и изпълнение.

Да се разработи механизъм за включване на организациите в мониторинг и оценка на изпълнението на общинските младежки планове.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
3.3.	Местните власти полагат специални усилия за включване на неорганизираните младежи и младежи с по-малко възможности през целия цикъл на политиката	1

Констатации:

Общината няма практика за включване на неорганизираните младежи и младежи с по-малко възможности през целия цикъл на политиката. Не са установени подходи и форми за осигуряване на участието им в тези процеси. Младежите с по-малко възможности по-скоро се разглеждат като целеви групи при изпълнението на младежки дейности, а не като партньори в процеса на създаване и изпълнение на младежката политика. Те реално имат достъп и участват в някои от дейностите от Общинския младежки план, но не и в процеса на неговото планиране.

Препоръки:

Да се потърсят механизми за включването на всички младежи, независимо от техния профил, социален статус или индивидуална характеристика, в политическия цикъл.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
4.1.	Съществува механизъм, използван от местната власт за насърчаване на координирана и всеобхватна междусекторна работа в младежките политики	1

Констатации:

Междусекторното сътрудничество не е регламентирано в комуникационен механизъм. Има комуникация между отделите в Общината, но това не е достатъчно, за да се приеме като структуриран процес. Младежката политика не е изведена като междусекторна – всяко звено/отдел работи сепарирани в компетентностите си. Няма изградена хоризонтална комуникация и видим общ ангажимент и синхрон между секторите. Общината не прилага процедура за устойчивост на междусекторното сътрудничество.

Препоръки:

Да се определи ролята на междусекторното партньорство при планиране и реализиране на младежката политика в Общината, като се включат всички важни за младежката сектори и се изгради достатъчно представителен и работещ орган за координация.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
5.1.	Местната власт предоставя информационни услуги на младите хора по въпроси, които ги касаят	2

Констатации:

В момента Младежкия дом е в ремонт по европейски проект и част от дейностите му са прехвърлени в Общински детски комплекс, включително и предоставянето на информация. Специалистите, чиято основна функция е да предоставят информация на младите хора, са служители на Младежкия дом и Общинския детски комплекс.

До момента не са разработени съвременни средства за предоставяне на младежка информация и не се използват атрактивни методи и канали за разпространение на младежка информация. Ползват се традиционните електронни пощи и телефони.

Препоръки:

Да се въведат и прилагат съвременни средства за достъп до младите хора и за предоставяне на младежка информация.

По-ясно да се определят ролята и функциите на Младежкия дом като структура, предоставяща младежка информация.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.1.	Местната власт подкрепя дейността и развитието на младежките организации	3

Констатации:

Общината прилага Програма за младежки дейности 2014-2020 като механизъм за подкрепа с финансови средства на младежки организации за тяхната дейност и развитие. Макар да не се идентифицира регламент за получаване на нефинансова подкрепа, в отделни случаи организациите са получавали такава помощ за свои инициативи от Общината. Организациите заявяват добро партньорство и задоволство от подкрепата на местната власт. Програмата за младежки дейности е с конкурсен характер и е прозрачно разработена.

Препоръки:

Да се разработи механизъм или процедура за възможностите, условията и начина за получаване на нефинансова подкрепа от Общината.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.2.	Местната власт подкрепя дейността на младежките групи без правен статут	1

Констатации:

Общината не прилага ясен и функциониращ механизъм младежките неформални групи да бъдат подкрепяни с финансови средства за своята дейност и развитие. Не се прилага и механизъм младежките неформални групи да получават нефинансова подкрепа. Неформалните групи получават подкрепа и съдействие от Общината при отправени заявления от тяхна страна, но тази възможност не е установена като практика и не се познава като възможност от страна на неформалните групи. На този етап не се насърчава създаването на нови младежки групи.

Препоръки:

Да се търсят възможности за разработване и прилагане на механизъм за финансова и нефинансова подкрепа на неформални младежки групи.

След въвеждането на механизма в практиката същият да бъде популяризиран сред местните младежки общности за постигане на публичност на информация и прозрачност.

Механизмът може да се използва като инструмент за насърчаване създаването на нови младежки групи.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.3.	Съществува добра координация между младежките структури и служителите от отдела за младежта	4

Констатации:

Няма разписани конкретни процедури, но в Общината има устойчива практика за провеждането на регулярни срещи на отговорните служители с младежките структури (често, понякога и всеки месец). Служителят има голям опит и познава много добре сектора. Оценката на сътрудничеството е много висока от страна на младите хора и организациите.

Установени са много добри, близки и устойчиви контакти. Общинският младежки план се изготвя частично съвместно, има потенциал за развитие и постигане на още по-ефективно партньорство в процеса на планиране.

Препоръки:

По-осезаемо за двете страни включване на младежкия сектор в изготвянето на Общинския план.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.4.	Местната власт предприема действия за насърчаване на гражданското участие на младежите от общината	2

Констатации:

Общината инициира и провежда младежки дейности на градско ниво, някои от които са станали традиционни за Ловеч - музикален фестивал „Не на дрогата“, който се провежда ежегодно. Доброволчеството се подкрепя. Съдейства се с осигуряване на терени, озвучаване и други. В Ловеч има изграден и функциониращ Доброволчески център към библиотеката. Общината не предоставя безплатни за младежите възможности за участие в различни форми на гражданско образование извън училище. Работи се с училищата, но няма специализирана практика за извънкласни дейности.

Препоръки:

Да се разработят и планират инициативи на местната власт, повишаващи информираността на младите хора за гражданските им права и насърчаващи гласуването на младите гласоподаватели като постоянна във времето дейност.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.5.	Местната власт предприема действия или развива програми с нейна подкрепа, насочени към включване на млади хора от малцинства и в неравностойно положение	3

Констатации:

Насърчаването на активността и гражданското участие на млади хора от малцинства и в неравностойно положение се постига само през проекти по Програмата, ако има подадени такива. Няма специално разработена или прилагана практика. В Общината има назначени ромски медиатор и младежки медиатор, които са ангажирани със специални дейности за повишаване активността на уязвимите групи. Ефективно се партнира с други звена в Общината, например с МКБППМН, като се провеждат съвместни дейности за превенция на различни рискове. Не може да се твърди пълно покриване на младежи от етнически малцинства, което да е адекватно на демографския състав на общината.

Препоръки:

По-активно включване на младежи от различни етнически групи и с ограничени възможности в различни младежки дейности, включително и за повишаване на гражданската им активност.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.1.	Общинският младежки бюджет е ефективен инструмент на общинската младежка политика	3

Констатации:

В бюджета на Общината има отчетливо заделени средства в размер на 12 000 лв., които се разпределят на конкурсен принцип по Програмата за младежки дейности 2014-2020. Дейностите, включени в Общинския план, се дофинансират частично от бюджета на дирекцията. Не се обезпечават в голяма степен, защото няма задължително условие за

тяхното финансово подпомагане. Общината поддържа младежката си инфраструктура – има запазен функционално Младежки дом, който е звено към структурата на Общината. В момента се изгражда площадка за скейтборд, която е по предложение на младите хора като заявена потребност.

Препоръки:

Да се планират „младежки зони“ (открити градски пространства) и да се предоставят за използване и стопанисване на организациите.

След завършване на ремонта на Младежкия дом той да има функционални дейности и да предоставя услуги за изпълнение на общинската младежка политика.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.2.	Общинският младежки бюджет финансира текущи инициативи на младите хора	4

Констатации:

Общината заделя средства за изпълнение на Програмата за младежки дейности 2014-2020, която се отваря за кандидатстване всяка календарна година и се прилага конкурсен принцип при финансирането на проектите. Не се наблюдава учвление на средствата, но Общината търси и други възможности за финансиране на младежки инициативи извън Програмата през бюджета на сродни звена и отдели. Секторът отчита задоволство и е удовлетворен от прозрачността на механизма за финансова подкрепа.

Препоръки:

Да се търсят възможности за увеличаване на средствата, които се разпределят по Програмата за младежки дейности за следващи периоди.

Да се стартира процес за разработване на следващ програмен период, в който да бъдат отчетени както текущото състояние на младежкия сектор, така и идентифицираните нужди на сектора.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.3.	Съществува добре развита, поддържана и достъпна за младите хора младежка инфраструктура на територията на общината	3

Констатации:

Специализираната младежка инфраструктура е в развитие, включително и с изграждане на нов обект. Общината намира ресурси да предоставя пространства и зали, но не е устойчиво във времето, а при заявена нужда от страна на младежките организации и групи. Младежката инфраструктура е достъпна за всички млади хора, които проявяват интерес към нея.

Препоръки:

Да се осигури устойчивост на ползването на младежките пространства и младежките зони.

Да се търсят и други възможности за изграждане на нови младежки обекти.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.4.	Местната власт се грижи за професионалното развитие на младежки работници	1

Констатации:

Общината не разполага с регистър/база данни на младежки работници от общността. Те не са разпознати като ресурс и възможен партньор при разработването на младежката политика и като участници в консултативни органи.

Препоръки:

Да се идентифицират младежките работници на територията на общината като ресурс за развитието на младежки дейности независимо в какви организации или институции работят. Местната власт да допринесе за тяхното професионално развитие, което да води до по-добро качество на младежката работа.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.5.	Общината разполага с достатъчен и квалифициран персонал за развитието на младежките политики	4

Констатации:

В структурата на Общината има назначен един експерт, ангажиран с отговорност за младежките дейности. Той е ангажиран и с ресор спорт, но притежава необходимия капацитет и опит, за да покрие двата сектора.

Има много добра организация за работа и партньорство с младежкия сектор. Изцяло се демонстрира насърчаване и подкрепа на проактивността на експерта. Служителят има свобода да предприема и извършва дейности в рамките на своите компетенции, както и да предлага нови инициативи. Достъпът до служителя е лесен и без формалности. Разпознаваем е сред младежката общност, включително и в неформална среда.

Препоръки:

Възможно е търсене на допълнителни човешки ресурси за подсилване на експерта.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
8.1.	Съществува ясна ангажираност на местната власт с младежките въпроси	2

Констатации:

Младежта се декларира като приоритет. Има и подкрепа, политическа воля и желание за развитие на сектора. Липсват политически документи. Липсата на „младежки дейности“ в името на дирекцията не омаловажава сектора. Дейността е активна и видима за общността. Има отделен младежки бюджет – 12 000 лв. годишно за Програма за младежки дейности, но не може да се твърди, че е достатъчен за задоволяване на нуждите на младите хора. Не нараства през годините.

Препоръки:

Да се търсят възможности в общинския бюджет за нарастване на средствата, определени за младежки дейности.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
8.2.	Изпълнението на младежките политики се оценява и публично докладва от местната власт	1

Констатации:

Извършва се техническо отчитане на младежкия план пред органа, който го е приел – Общинския съвет, в рамките на годишния отчет на Общината, без да се акцентира на младежката политика. Не се дискутира и няма оценка и препоръки. Мониторинг на текущото изпълнение на дейностите се извършва от специалиста „Младежки дейности“, който

докладва резултатите на висшестоящ. Няма механизъм за мониторинг и оценка на изпълнението на младежките политики. Младежният план е публикуван на сайта на Общината. Оценка за изпълнението липсва. Информацията е част от годишния отчет на Общината.

Препоръки:

За да се постигне по-добра отчетност, е необходимо да се изготвя специален отчет на изпълнението на младежката политика и дейности, който да се внася в Общинския съвет заедно с плана за следващата година като отделна точка в дневния ред, а не в общия доклад.

Всички документи трябва да се обсъждат със заинтересованите страни, такива като младежките организации, институции, работещи с младежи, експерти (младежки работници), и да са лесно откриваеми и достъпни в интернет.

ПЛЕВЕН

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
1.1.	Съществува действаща общинска стратегия за младежта	2

Констатации:

В Община Плевен младежките дейности са възстановени като политика през април 2016 г. с нов Устройствен правилник на Общината. Общинският младежки план е публикуван на сайта на Общината, но видно от документа е разработен като календар на събитията, а не е в отговор на приоритетни области и мерки за развитие и промяна. Не се извършват дейности за наблюдение и оценка на изпълнението на Стратегията и документът не се актуализира.

Препоръки:

Ангажиране на младежкия сектор (НПО, младежки работници и лидери, други заинтересовани страни) в целия процес – разработване, участие, наблюдение и оценка.

Необходимо е да се обърне внимание на разработването на инструменти, които да измерват изпълнението на Стратегията – да се разработят и прилагат периодично проучвания, да се анализират резултатите и да се вземат под внимание при осъществяване на младежката политика.

Да се промени структурата на Общинския младежки план като инструмент за изпълнение на Стратегията.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
1.2.	Националните, регионалните и местните стратегически/политически цели за младежта са координирани и по този начин допълващи се и взаимно подкрепящи се	2

Констатации:

Съществува стратегия, която копира структурата на националната, но са включени данни за съответната община. Разписаните задачи в Стратегията не се наблюдават и липсва механизъм за контрол на изпълнението.

Общинският младежки план се сглобява механично от подадената от заинтересованите страни информация. Планът по-скоро е годишен календар на събития, отколкото планиране на целенасочени действия за

задоволяване на младежки потребности или изпълнение на задачите на Стратегията. Липсата на механизъм за наблюдение и оценка на изпълнението поставя под въпрос ефективността на Общинския план за младежта - календар на събитията, който е публикуван, но е трудно достъпен за търсещите информация – под формата на прикачен документ, който трябва да бъде записан на устройството, за да бъде разгледан.

Препоръки:

Да се подходи стратегически към решаването на младежките проблеми в общината, като се предприемат действия за изпълнение на формулираните в Стратегията задачи по приоритети.

Да се преосмисли разработването и изпълнението на Младежкия план – да се обвърже с целите и приоритетите на Стратегията.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
2.1.	Провеждат се изследвания и диагностика на нуждите на младите хора в общината	2

Констатации:

Общината не извършва собствени проучвания. Използват се проучванията на общинския младежки парламент и младежки организации. Резултатите от проучванията, по-конкретно направените предложения от страна на младежите или младежките организации, се обсъждат с председателите на организациите и някои от предложенията се вземат под внимание.

Препоръки:

Да се въведе практиката местната власт да прави регулярно собствени проучвания, чиито резултати да са публично достъпни и да се обсъждат със заинтересованите страни в процеса на планирането.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
2.2.	Планирането на младежката политика се основава на нуждите на младите хора от общината	1

Констатации:

Не се представя информация, която да обвързва Календара с нуждите на младите хора от общината. Няма изведени нужди, които да бъдат удовлетворени чрез планирани от Общината дейности. Частично пред-

ложенията на заинтересованите страни се вземат под внимание при планирането на младежка политика.

Препоръки:

Процесът на планиране на младежката политика да се базира на достатъчни доказателства за нуждите и интересите на младите хора, които да се обсъждат със заинтересованите страни, като мненията на последните да се имат предвид при планирането.

Да се разшири разбирането за младежка политика извън Календар за младежки дейности.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
2.3.	Съществува действащ механизъм за обратна връзка от страна на младите хора, който влияе върху вземането на решения	2

Констатации:

Администрацията няма конкретен механизъм. Обратната връзка не е поискана от Общината, а най-често практиката е тя да се получава през ФБ, електронна поща и по време на срещи по различни поводи, а не нарочно организирани за целта. Получената информация се обсъжда с председателите на организациите, най-често във ФБ. Предложенията се обсъждат в общински комисии, в чиято компетентност са. В зависимост от решението на комисиите част от направените предложения се включват при следващо планиране.

Препоръки:

Да се разработят инструменти за периодична и пълноценна обратна връзка – обхващане на младежи от различните възрастови групи и общности.

Да се скъси дистанцията между Общината и младите хора – регулярни срещи, облекчен достъп в сградата и други.

Да се разшири обхватът на комуникация извън училищна възраст и да се търси диалог с младежи над 19 години.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
3.1.	Всички заинтересовани страни (организации на гражданското общество и други сектори на обществото) участват във всички фази на цикъла на политиката	1

Констатации:

В общината няма изграден Консултативен съвет по въпросите за младежта. Работи се в общинските комисии по компетентност без включване на заинтересованите страни.

Препоръки:

Да се предприемат действия за инициране и създаване на Консултативен/Координационен съвет по младежки политики, в чийто състав да се търси широко представителство на заинтересованите страни.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
3.2.	Младежките организации участват във всички фази на политическия цикъл	1

Констатации:

Няма създаден официален регистър за младежките и работещи с младежи организации на територията на общината. Публикувана е информация само за Младежкия парламент и на спортни организации.

Експертът „Младежки дейности“ има списък с контакти, но той е непълен – само на организации, с които Общината има пряко взаимодействие.

Мониторингът на изпълнението на включването в календара дейности се извършва от служителите в Общината. Цялостна оценка на Стратегиата не се прави.

Препоръки:

Да се създаде публичен регистър на младежките и работещи с младежи организации в Общината, като се потърсят начини за включването им в целия политически цикъл – планиране, изпълнение, отчитане, мониторинг и оценка.

Регистърът да се актуализира на определен период от време и да е лесно достъпен на сайта на Общината.

Да се търсят и други канали за комуникация с младежките общности и организации, например ФБ страница и други социални мрежи.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
3.3.	Местните власти полагат специални усилия за включване на неорганизираните младежи и младежи с по-малко възможности през целия цикъл на политиката	1

Констатации:

Местните власти реално не са включили към момента неорганизираните младежи и тези с по-малко възможности в процесите по планиране и останалите елементи на политическия цикъл.

Препоръки:

Да се потърсят механизми за достигането, привличането и включването на всички младежи в политическия цикъл.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
4.1.	Съществува механизъм, използван от местната власт за насърчване на координирана и всеобхватна междусекторна работа в младежките политики	2

Констатации:

Липсва регламентация. Има комуникация между отделите в Общината, но комуникацията с други институции извън нея (напр. Бюро по труда) е затруднена. Има осъзнаване на необходимостта от наличие на механизъм за междусекторно сътрудничество.

Няма изградена хоризонтална комуникация и видим общ ангажимент и синхрон между секторите в съответствие с текстовете на Стратегията и Календара на дейностите като форма на общинска младежка политика.

Препоръки:

Да се определи ролята на междусекторното партньорство при планиране и реализиране на младежката политика в общината, като се включат всички важни за младежката сектори и се изгради достатъчно представителен и работещ орган за координация.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
5.1.	Местната власт предоставя информационни услуги на младите хора по въпроси, които ги касаят	1

Констатации:

Няма устойчивост на МИКЦ или друга форма на информационен център. Няма назначени специалисти, които да предоставят младежка информация. Публикуват се културни и спортни събития, в които младежите могат да се включат, ако имат интерес. Служителят има затруднения с популяризирането на младежка информация. Общината има строга политика и за всяка публикация трябва да се търси разрешение на отдел „Връзки с обществеността“.

Препоръки:

Да се обърне внимание на целенасочено предоставяне на младежка информация, като се потърсят възможности да се направи устойчив младежки информационен център или проблемът да се реши по друг начин, достатъчно ефективен за младежката аудитория.

Да се облекчи процесът на предоставяне на младежка информация от страна на специалиста „Младежки дейности“ чрез социалните мрежи.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.1.	Местната власт подкрепя дейността и развитието на младежките организации	1

Констатации:

Няма създаден действащ механизъм за подкрепа на младежките организации, което вероятно е сред причините да няма много такива на територията на общината. Дейностите се обвързват с Календара на младежките дейности за годината, а не с текущите дейности на организациите. Предложените и одобрените дейности се финансират изцяло или частично. Проактивните организации, които търсят помощ или съдействие, могат да получат в зависимост от приложимостта на идеята. Не може да се каже, че местната власт има съществен принос за устойчивостта на младежките организации.

Наличието на финансови стойности в Календара не е достатъчно за покриване на измерителя за гарантиране на публичност на подкрепата на младежките организации. Липсва яснота за избор, няма конкурсно начало.

Препоръки:

Създаването на общински фонд за подкрепа на младежките организации и ясни правила за получаване на финансова и нефинансова под-

крепа ще спомогне за развитие на младежкия сектор като фактор на местната младежка политика.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.2.	Местната власт подкрепя дейността на младежките групи без правен статут	1

Констатации:

Не съществува механизъм младежките неформални групи да бъдат подкрепяни от общината с финансови средства за своята дейност и развитие. Младежките неформални групи могат да получават нефинансова подкрепа от страна на общината за своята дейност и развитие само ако заявят своите нужди официално пред общината, но няма механизъм, който да определя тази процедура, което ограничава възможностите на неформалните групи да се възползват.

Препоръки:

Да се търсят механизми и да се разработят ясни процедури за подкрепа (финансова и нефинансова) за младежките неформални групи.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.3.	Съществува добра координация между младежките структури и служителите от отдела за младежта	2

Констатации:

За процедури не може да се говори, но има практики на провеждането на подобни срещи при необходимост. Служителят няма много опит – от 2 години е на длъжността. Разчита повече на инициативността на сектора, но полага усилия за самообучение и квалификация. „Съвместно изготвяне на младежкия план“ се изчерпва до подаване на предложения от организациите и разглеждането им от комисията „Младежки дейности, спорт и туризъм“ в Общинския съвет.

Препоръки:

Да се създадат регламент и практика на регулярни срещи между отговорните за младежта служители и младежкия неправителствен сектор, по-добро синхронизиране на дейностите на двете страни за изпълнение на общи цели.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.4.	Местната власт предприема действия за насърчаване на гражданското участие на младежите от общината	1

Констатации:

Няма конкретни младежки дейности на градско ниво, организирани от Общината. Младите хора се включват в културни и спортни дейности, които са обявени на сайта на Общината. Няма ясна политика за подкрепа на младежкото доброволчество, а осъществени макар и спорадични инициативи. Общината не предоставя безплатни за младежите възможности за участие в различни форми на гражданско образование извън училище. Не се инициират кампании и дейности, които стимулират младите хора да гласуват.

Препоръки:

Да се предвидят инициативи на местната власт, насърчаващи гласуването на младите гласоподаватели като постоянна във времето дейност, а не свързани с конкретна кампания, за да се избегне тълкуването за предизборна агитация.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.5.	Местната власт предприема действия или развива програми с нейна подкрепа, насочени към включване на млади хора от малцинства и в неравностойно положение	1

Констатации:

Общината не развива специални програми и дейности за насърчаване на младежкото участие сред уязвимите групи млади хора и не подпомага младежки структури, които работят с младежи от малцинства/уязвими групи младежи за активното им включване в обществения живот. В миналото се е работело със сираци, но практиката е преустановена. Няма данни за участие на младежи от етнически малцинства в младежките дейности извън училище и адекватно на демографския състав на общината.

Препоръки:

Засилване на усилията по посока приобщаване и участие на младежите от малцинствен произход и тези в неравностойно положение, включи-

телно чрез целеви дейности и програми, с оглед избягване на маргинализацията и радикализацията им.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.1.	Общинският младежки бюджет е ефективен инструмент на общинската младежка политика	2

Констатации:

Общината има заделени средства в размер на 10 000 лв., които се разпределят за младежките дейности, включени в календара. Рядко се отпускат средства в минимални размери извън календара на младежките събития. Няма информация общинският бюджет да финансира изграждането и поддържането на младежка инфраструктура. Младежкият дом в града е закрит преди повече от 20 г. и до момента няма инициатива за възстановяване на дейността му. Сградата се използва за други комерсиални дейности.

Препоръки:

Да се разработи механизъм за текущо подпомагане на младежки дейности и инициативи.

Да се търсят възможности за изграждане на младежка инфраструктура

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.2.	Общинският младежки бюджет финансира текущи инициативи на младите хора	2

Констатации:

Общината няма разработена програма за финансиране на младежки дейности на конкурсен принцип, но има друг механизъм, по който е в състояние да финансира или дофинансира текущи инициативи на младите хора, включени в календара за съответната година. Няма нарастване на средствата за младежки дейности. Липсата на програма и прозрачен механизъм за включване на инициативи в календара и за финансово подпомагане се отчита от младежките организации и неформални групи като негатив.

Препоръки:

Да се разработи програма или друг механизъм за финансова подкрепа на младежки организации и неформални групи на конкурсен принцип.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.3.	Съществува добре развита, поддържана и достъпна за младите хора младежка инфраструктура на територията на общината	1

Констатации:

Няма специализирана младежка инфраструктура. Младежкият дом е закрит отдавна. Няма приемствена институция или пространство, която да поеме функциите на младежки дом или център. Общината не предоставя възможности младите хора да имат „свои“ пространства (вкл. закрити), без това да е свързано с развитие на дейности – предоставят се зали за конкретни събития или терени за провеждане на инициативи и кампании.

Препоръки:

Да се развие специализирана младежка инфраструктура (Младежки дом/Младежки център), включително обекти, които да са „собственост“ на младите хора и да позволяват използването им като място за контакти и смислено прекарване на свободното време.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.4.	Местната власт се грижи за професионалното развитие на младежки работници	1

Констатации:

Общината не разполага с регистър/база данни на младежки работници от общността и не провежда срещи с младежки работници за обсъждане на младежки дейности.

Препоръки:

Да се идентифицират младежките работници на територията на общината като ресурс за развитието на младежки дейности независимо в какви организации или институции работят. Местната власт да допринесе за тяхното професионално развитие, което да води до по-добро качество на младежката работа.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.5.	Общината разполага с достатъчен и квалифициран персонал за развитието на младежките политики	2

Констатации:

Специалистът е само един. Ангажиран е само с младежки дейности, но не е достатъчен, за да покрие широкия спектър на младежката политика на община с големината на Плевенската. Няма предоставено обучение, структурата е нова и все още няма ясни процедури за дейността си. Има свобода за инициатива и предложения, но резултатите зависят от вземащите решения. Служителят е разпознаваем за част от организациите и младежките общности. Достъпът е ограничен физически – пропускателен режим в сградата на Общината.

Препоръки:

За по-ефективна младежка политика е желателно да има още едно лице в структурата на Общинската администрация, чиято функция да е споделена с младежките дейности.

Да се търсят възможности за облекчаване на физическия достъп до специалиста в Общината.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
8.1.	Съществува ясна ангажираност на местната власт с младежките въпроси	2

Констатации:

Декларира се като приоритет, но няма реално планиране и изпълнение на политики. Има един специалист, който е ангажиран само с младежки дейности. От него се очаква да координира сектора. Специалистът е част от отдел „Младежки дейности, спорт и туризъм“, който е директно подчинен на зам.-кмета МДСТ. В структурата на Общинския съвет има постоянна комисия по „Младежки дейности, спорт и туризъм“.

Препоръки:

Да се търсят възможности в общинския бюджет за нарастване на средствата, определени за младежки дейности.

Да се търсят възможности за подсилване на служителите, ангажирани с младежки дейности.

Да се преосмислят текстовете на Стратегията и да се формулират изпълними задачи.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
8.2.	Изпълнението на младежките политики се оценява и публично докладва от местната власт	1

Констатации:

Извършва се техническо отчитане на младежкия план календар пред органа, който го е приел – Общинския съвет, в рамките на годишния отчет на Общината, без да се акцентира на младежката политика. Не се дискутира и няма оценка и препоръки. Мониторинг на текущото изпълнение на дейностите се извършва от специалиста „Младежки дейности“, който докладва резултатите на висшестоящ. Младежният план/Календар е труднодостъпен на сайта на общината. Оценка за изпълнението липсва.

Препоръки:

За да се постигне по-добра отчетност, е необходимо да се изготвя специален отчет на изпълнението, който да се внася в ОБС заедно с плана за следващата година като отделна точка в дневния ред, а не в общия доклад.

Всички документи трябва да се обсъждат със заинтересованите страни, такива като младежките организации, институции, работещи с младежи, експерти (младежки работници), и да са лесно откриваеми и достъпни в интернет.

РАЗГРАД

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
1.1.	Съществува действаща общинска стратегия за младежта	1

Констатации:

Няма общинска стратегия за младежта или еквивалентен стратегически документ на местно ниво в община Разград.

Препоръки:

Целенасочената младежка политика се гради на база на дългосрочни цели и приоритети. Макар че нито Законът за младежта, нито някакъв друг правителствен документ не ангажират местната власт със стратегическо планиране в тази област, това е добра практика, показваща политическа ангажираност с проблемите на младежта и визия за това, което трябва да бъде постигнато в дългосрочен план.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
1.2.	Националните, регионалните и местните стратегически/политически цели за младежта са координирани и по този начин допълващи се и взаимно подкрепящи се	1

Констатации:

Няма приет Общински план за младежта през последните години.

Препоръки:

Да се изпълни законовото задължение за разработване и приемане от ОБС на Общински план за младежта, който да е в синхрон с политическите документи на по-високо ниво, като конкретизира целите и мерките в зависимост от местния контекст.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
2.1.	Провеждат се изследвания и диагностика на нуждите на младите хора в общината	1

Констатации:

Общината практически не ползва изследвания и диагностика на нуждите на младите хора в общината.

Препоръки:

Целенасочената младежка политика се изгражда върху реални нужди на младите хора. За да се отговори на тях, трябва да се правят регулярно младежки изследвания, които да покриват всички приоритетни области.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
2.2.	Планирането на младежката политика се основава на нуждите на младите хора от общината	1

Констатации:

Младежката политика не се планира на общинско ниво.

Препоръки:

Да започне изготвянето на Общински младежки план, който да се базира на доказателства – изведени местни нужди, обсъдени със заинтересованите страни.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
2.3.	Съществува действащ механизъм за обратна връзка от страна на младите хора, който влияе върху вземането на решения	1

Констатации:

В общината не съществува действащ механизъм за текуща обратна връзка от страна на младите хора относно младежките политики.

Препоръки:

Да се въведе механизъм за текуща обратна връзка с младите хора относно общинската младежка политика, която да влияе върху процеса на планиране и вземане на решения.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
3.1.	Всички заинтересовани страни (организации на гражданското общество и други сектори на обществото) участват във всички фази на цикъла на политиката	1

Констатации:

В общината няма действащ Консултативен съвет по младежки политики или друг еквивалентен орган.

Препоръки:

Да се изгради консултативен орган, който да включи всички заинтересовани страни от развитието на младежките политики.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
3.2.	Младежките организации участват във всички фази на политическия цикъл	1

Констатации:

Младежките организации не са включени в политическия цикъл.

Препоръки:

Да се включат младежките организации в политическия цикъл – от планирането през изпълнението до отчитането и оценката на младежките политики на общината.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
3.3.	Местните власти полагат специални усилия за включване на неорганизираните младежи и младежи с по-малко възможности през целия цикъл на политиката	1

Констатации:

Местните власти реално не са включили към момента неорганизираните младежи и тези с по-малко възможности в процесите по планиране и останалите елементи на политическия цикъл.

Препоръки:

Да се изпълни законовото задължение за разработване и приемане от ОБС на общински план за младежта, който да включва в процеса на планиране и изпълнение всички младежи.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
4.1.	Съществува механизъм, използван от местната власт за насърчаване на координирана и всеобхватна междусекторна работа в младежките политики	1

Констатации:

Не съществува работещ механизъм за междусекторно сътрудничество по отношение на младежката политика в общината.

Препоръки:

Да се изгради комуникационен механизъм или орган, координиращ всички важни сфери в младежката политика на местно ниво, което да има отражение в младежкия план.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
5.1.	Местната власт предоставя информационни услуги на младите хора по въпроси, които ги касаят	1

Констатации:

Не се идентифицират реални опити местната власт да предоставя информационни услуги, така че да достигат целенасочено до младите хора. До 2018 г. в града е функционирал Младежки информационно-консултантски център (МИКЦ) по проект на местна НПО, финансиран от Националната програма за младежта (2016-2020) към Министерството на младежта и спорта. След спиране на финансирането от Министерството, той е прекратил дейността си.

Препоръки:

Да се развият информационни услуги за младите хора на общинско ниво, които не са зависими от външно финансиране.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.1.	Местната власт подкрепя дейността и развитието на младежките организации	1

Констатации:

Местната власт не подкрепя младежките организации по никакъв начин.

Препоръки:

Като важна част от младежката политика местната власт трябва да обърне повече внимание на младежките организации и да започне да подпомага дейността им финансово и нефинансово.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.2.	Местната власт подкрепя дейността на младежките групи без правен статут	1

Констатации:

Местната власт не подкрепя създаването и дейността на неформалните младежки групи.

Препоръки:

Общината трябва да подпомага сдружаването на младежите в името на добри каузи независимо по чия инициатива – на местната власт (напр. чрез младежки съвети и доброволчески клубове), на самите младежи или други.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.3.	Съществува добра координация между младежките структури и служителите от отдела за младежта	1

Констатации:

В общинската администрация няма специалисти по младежка политика.

Препоръки:

В общинската администрация да се назначи поне един специалист по младежки политики, който да осъществява координацията и сътрудничеството с младежките организации по въпросите на младежта.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.4.	Местната власт предприема действия за насърчаване на гражданското участие на младежите от общината	1

Констатации:

Местната власт не работи достатъчно за насърчаване на гражданското участие.

Препоръки:

Местната власт чрез своите структури и, подпомагайки други такива на територията на общината, да спомага за гражданското възпитание и участие на младите хора в обществения живот.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.5.	Местната власт предприема действия или развива програми с нейна подкрепа, насочени към включване на млади хора от малцинства и в неравностойно положение	2

Констатации:

Има усилия за привличане на младежите от уязвими групи към гражданско участие, главно с изпълнението на някои проекти, но ролята на общината е неясна и усилията не са устойчиви във времето.

Препоръки:

Местната власт да полага системни усилия за увеличаването на гражданското участие на младежи в неравностойно положение и от малцинствен произход (вкл. ромски).

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.1.	Общинският младежки бюджет е ефективен инструмент на общинската младежка политика	1

Констатации:

Макар и да се ползват средства от европейски фондове за развитие на спортна инфраструктура (която не е само за младежта), не може да се каже, че общинският бюджет е достатъчно използван инструмент за развитието на младежки политики.

Препоръки:

Общинският бюджет да се ползва като инструмент за развитието на младежката политика, в това число като финансира преобладаващо общинския план за младежта.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.2.	Общинският младежки бюджет финансира текущи инициативи на младите хора	1

Констатации:

Общината няма работещ механизъм за текущо финансиране на младежки инициативи.

Препоръки:

Да се създаде механизъм за подкрепа на младежки инициативи.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.3.	Съществува добре развита, поддържана и достъпна за младите хора младежка инфраструктура на територията на общината	2

Констатации:

Доста условно може да се твърди, че общината разполага с младежка инфраструктура – няма функциониращ Младежки дом, спортната база не е специализирана, няма младежки пространства. От друга страна, функционират няколко центъра за личностно развитие, включително Ученическа спортна школа.

Препоръки:

Местната власт да положи усилия за развитие на специализирана младежка инфраструктура, в това число и „собствени пространства“ за младите хора.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.4.	Местната власт се грижи за професионалното развитие на младежки работници	1

Констатации:

Не се идентифицират грижи от страна на местната власт за повишаване на ролята и професионалното развитие на младежките работници.

Препоръки:

Като специалисти, директно допринасящи за работата с младежта, младежките работници (независимо къде работят) са ценен ресурс и местната власт трябва да започне да полага грижи за тяхната квалификация и развитие, както и за по-активното им включване във формирането на младежките политики.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.5.	Общината разполага с достатъчен и квалифициран персонал за развитието на младежките политики	1

Констатации:

Общината не разполага с квалифициран и разпознаваем персонал за развитието на младежки политики.

Препоръки:

Да се назначи поне един специалист в Общинската администрация с отговорности за младежките дейности и политики.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
8.1.	Съществува ясна ангажираност на местната власт с младежките въпроси	1

Констатации:

Няма достатъчно ясни показатели, че местната власт реално е ангажирана с младежките въпроси.

Препоръки:

Необходимо е общинската власт да обърне по-сериозно внимание на младежките въпроси в бъдеще, още повече че констатира изтичане на младите хора от града и общината.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
8.2.	Изпълнението на младежките политики се оценява и публично докладва от местната власт	1

Констатации:

На практика няма видима младежка политика на общината, която да се оценява публично или отчита.

Препоръки:

Местната власт да се ангажира с младежката политика, включително с целия политически цикъл на нейното развитие.

РУСЕ

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
1.1.	Съществува действаща общинска стратегия за младежта	1

Констатации:

Няма общинска стратегия за младежта или еквивалентен стратегически документ на местно ниво в община Русе. Общинският план за младежта изпълнява мерките на Националната стратегия за младежта.

Препоръки:

Целенасочената младежка политика се гради на база на дългосрочни цели и приоритети. Макар че нито Законът за младежта, нито някакъв друг правителствен документ не ангажират местната власт със стратегическо планиране в тази област, това е добра практика, показваща политическа ангажираност с проблемите на младежта, и визия за това, което трябва да бъде постигнато в дългосрочен план.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
1.2.	Националните, регионалните и местните стратегически/политически цели за младежта са координирани и по този начин допълващи се и взаимно подкрепящи се	3

Констатации:

Не съществува местна стратегия за младежта, всички останали измерители се изпълняват. Общинският план за младежта е синхронизиран с Областния план и изпълнява мерките на Националната стратегия за младежта, като ги конкретизира съгласно местните условия и нужди.

Препоръки:

Младежката политика на местно ниво да се планира стратегически с ясна визия, цели и приоритети.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
2.1.	Провеждат се изследвания и диагностика на нуждите на младите хора в общината	2

Констатации:

Общината отскоро прави собствени младежки проучвания и ползва информация от други източници, макар тя да е ограничена и непредставителна. Не се осигурява необходимото ниво на публичност и прозрачност, както и не се включват заинтересованите страни в обсъждане на резултатите.

Препоръки:

Формирането на младежката политика да се базира на доказателства – регулярни и представителни проучвания, чиито резултати да са публично достъпни и обсъждани с всички заинтересовани страни.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
2.2.	Планирането на младежката политика се основава на нуждите на младите хора от общината	3

Констатации:

Започнала е практика на младежки изследвания, но е ясна връзката между резултатите от проведените изследвания и планирането на младежката политика. От друга страна, предложенията на ангажираните институции и организации се отчитат от местната власт и се включват в младежкия план.

Препоръки:

Резултатите от проведените изследвания трябва да обосновават конкретните цели и приоритети на общинската младежка политика. Целият процес на планиране трябва да включва всички заинтересовани страни, но това да не става механично, а на база на тези цели и приоритети.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
2.3.	Съществува действащ механизъм за обратна връзка от страна на младите хора, който влияе върху вземането на решения	1

Констатации:

Не съществува действащ механизъм за текуща обратна връзка от страна на младите хора относно младежките политики.

Препоръки:

Да се потърсят възможности за текуща обратна връзка от страна на младите хора (например с използване на нови технологии), което да влияе на формирането на младежките политики.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
3.1.	Всички заинтересовани страни (организации на гражданското общество и други сектори на обществото) участват във всички фази на цикъла на политиката	1

Констатации:

В общината няма консултативен орган по младежка политика, макар да има известно участие на някои от заинтересованите страни (главно публични институции) в политическия цикъл по планиране, изпълнение, мониторинг и оценка на тази политика.

Препоръки:

Да се изгради Консултативен съвет по младежки политики с включено балансирано представителство на всички заинтересовани страни.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
3.2.	Младежките организации участват във всички фази на политическия цикъл	2

Констатации:

Младежките организации се включват в планирането, но това не става по ясен механизъм. Според годишния план в реализацията и мониторинга на текущото изпълнение на дейностите са включени почти само публични институции. НПО са посочени само при доброволческите дейности, които са по национални и международни програми, без да се конкретизират организациите.

Препоръки:

Общината да състави актуален регистър и да включи НПО, работещи с младежи, и особено младежките организации в политическия цикъл – както в планирането, така и в изпълнението и мониторирането/оценката на младежкия план.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
3.3.	Местните власти полагат специални усилия за включване на неорганизираните младежи и младежи с по-малко възможности през целия цикъл на политиката	1

Констатации:

Местните власти реално не са включили към момента неорганизираните младежи и тези с по-малко възможности в процесите по планиране и останалите елементи на политическия цикъл.

Препоръки:

Общината да потърси начини и механизми за включване и на неорганизираните и младежите с по-малко възможности в целия политически цикъл.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
4.1.	Съществува механизъм, използван от местната власт за насърчване на координирана и всеобхватна междусекторна работа в младежките политики	1

Констатации:

Не съществува работещ механизъм за междусекторно сътрудничество по отношение на младежката политика в общината, въпреки че някои сектори присъстват в младежкия план. Липсата на механизъм или орган не дава представа доколко мерките, касаещи младежта, са всеобхватни и координирани.

Препоръки:

Да се създаде координиращ орган или комуникационен механизъм с представители на всички важни за младежта сектори в общината. В годишния план за младежта също да се предвиждат мерки, които касаят всички сектори.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
5.1.	Местната власт предоставя информационни услуги на младите хора по въпроси, които ги касаят	4

Констатации:

Като цяло индикаторът се изпълнява – има информационен център и специалисти, онлайн календар на дейности, касаещи младежите, и пр., но има и какво още да се желае – например информацията не се предоставя достатъчно целенасочено/специфично, не включва дейностите на всички активни организации в полето на младежките дейности и пр.

Препоръки:

Да се подобри предоставянето на младежка информация, вкл. чрез общаването ѝ на едно място с достъп до публикуване и от страна на НПО, извършващи младежки дейности.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.1.	Местната власт подкрепя дейността и развитието на младежките организации	2

Констатации:

Общината предоставя достъп на младежките организации до финансиране на конкурсен принцип, но това става в обща конкурентна среда, намаляваща шансовете им за успех. Достъпът до нефинансова подкрепа не е регламентиран. В резултат организациите не оценяват приноса на местната власт като съществен за тяхното развитие.

Препоръки:

Общината да подкрепя по-целенасочено младежкия сектор – финансово и нефинансово, защото младежките организации се нуждаят от такава подкрепа, за да реализират младежките политики и да повишават гражданската активност на младите хора.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.2.	Местната власт подкрепя дейността на младежките групи без правен статут	2

Констатации:

Общината подкрепя създаването на младежки неформални групи, като съвети и клубове по интереси. Подкрепата е преди всичко организационна и материална. Това обаче не касае други неформални младежки групи, които не са създадени и развити от структурите на местната власт.

Препоръки:

Да се потърсят възможности за финансова и друга подкрепа на неформалните младежки групи, включително и на такива, които не са създадени с подкрепата на структури на местната власт.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.3.	Съществува добра координация между младежките структури и служителите от отдела за младежта	2

Констатации:

Взаимодействие между младежките организации и Общината има и то касае както планирането, така и изпълнението на младежките политики, но не е добре организирано и най-вече не е ясно регламентирано. Младежките лидери оценяват противоречиво взаимодействието си с Общината и нейните структури, отговорни за младежките дейности.

Препоръки:

Необходимо е по-ясно регламентиране на отношенията и повече работа с младежкия сектор от страна на местната власт, която на този етап не го вижда като субект на младежките политики на територията на общината.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.4.	Местната власт предприема действия за насърчаване на гражданското участие на младежите от общината	3

Констатации:

Има видимо усилие на местната власт да развива доброволчеството както чрез свои инициативи, така и чрез инициативи на поддържани от нея доброволчески структури. Достъпът на независими доброволчески организации до подкрепа е по-ограничен, както и на доброволци извън училищна възраст.

Препоръки:

Местната власт да потърси още възможности за развитие на доброволчеството, подпомагайки доброволчески организации и особено включвайки като доброволци и младежи, които не са в ученическа възраст.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.5.	Местната власт предприема действия или развива програми с нейна подкрепа, насочени към включване на млади хора от малцинства и в неравностойно положение	2

Констатации:

Макар да няма дискриминация и младежките дейности да са отворени за всички, няма и специално внимание от страна на Общината към участието и ангажирането на млади хора от уязвимите групи в тях. В резултат съществуващото участие не отговаря адекватно на етническия състав на младежката общност – например младежите от ромски произход са пренебрегнати.

Препоръки:

За избягване на маргинализацията и други негативни явления в младежка среда местната власт трябва да се ангажира целенасочено към осигуряване на по-широкото участие на младежи в неравностойно положение и от етнически и други малцинства в младежките дейности на градско (общинско) ниво.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.1.	Общинският младежки бюджет е ефективен инструмент на общинската младежка политика	3

Констатации:

Има младежки бюджет, състоящ се от средства за издръжка на младежки структури и такива, обезпечаващи младежкия план. Общината отделя и средства за поддръжка на младежката инфраструктура. Въпреки това има какво още да се желае, предвид размерите на общината и също по отношение на финансирането на младежките инициативи.

Препоръки:

Да се обособи по-голям младежки бюджет, адекватен на размерите на общината, както и да се търсят възможности за финансиране на развитието на младежка инфраструктура и дейности от европейски програми. Да се обърне внимание на достъпа до общинско финансиране на младежките организации.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.2.	Общинският младежки бюджет финансира текущи инициативи на младите хора	2

Констатации:

Достъпът до финансиране на младежки инициативи е неспецифичен и в силна конкуренция, което намалява ефективността на инструментите, що се касае до младежката политика.

Препоръки:

Да се създаде отделна финансираща програма, която да е специфична в областта на младежките дейности.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.3.	Съществува добре развита, поддържана и достъпна за младите хора младежка инфраструктура на територията на общината	2

Констатации:

Не може да се каже, че наличната инфраструктура е достатъчна за града и общината, макар да има функциониращ младежки дом, което е съществен плюс в сравнение с други общини.

Препоръки:

Необходимо е обогатяването на младежката инфраструктура, включително и с места (в това число и помещения), които са „собственост“ на младите хора или се стопанисват от младежки организации.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.4.	Местната власт се грижи за професионалното развитие на младежки работници	2

Констатации:

В младежкия план се планират дейности за повишаване квалификацията на младежките работници, но същевременно това не е ясно обвързано с ангажиментите на самата местна власт в това отношение. Разчита се предимно на външни програми, не е тематично планирано и не включва всички младежки работници.

Препоръки:

Необходимо е на младежките работници, независимо от сектора, от който идват, да се погледне като на важен ресурс, от който зависи качеството на младежката работа в общината. Това значи те да се идентифицират, да се включат в политическия цикъл, да се развива тяхната квалификация и издига тяхната роля.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.5.	Общината разполага с достатъчен и квалифициран персонал за развитието на младежките политики	2

Констатации:

В местната власт и нейните структури има персонал, който е натоварен с отговорности по отношение на младежките дейности, но като цяло прави впечатление, че е недостатъчен за град като Русе.

Препоръки:

С оглед размерите на общината считаме, че в Общинската администрация трябва да има поне един специалист, чиято основна функция да е свързана с развитието на младежките политики. Това ще го направи и по-разпознаваем и по-лесно достъпен, което във всички случаи ще работи за подобряване на средата за развитие на младежките политики.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
8.1.	Съществува ясна ангажираност на местната власт с младежките въпроси	2

Констатации:

Това, че младежта е във фокуса на общинската политика, личи не много категорично или поне не е сред явните приоритети, макар да има и признаци, че проблемът не се пренебрегва.

Препоръки:

В случай че младежта е важна за развитието на общината, това да бъде отразено по-категорично в политическите документи (управленски програми и планове, стратегии), в структурата на Общинската администрация и в тази на Общинския съвет.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
8.2.	Изпълнението на младежките политики се оценява и публично докладва от местната власт	1

Констатации:

Не се вижда ясно какви са резултатите от изпълнението на младежкия план, как тези резултати служат при следващо планиране. Макар да са предвидени мониторинг и оценка, резултатите от тях (ако ги има) не са публично достъпни.

Препоръки:

Да се изготвя доклад за изпълнението на младежкия план, който да се приема от органа, приел плана – Общинския съвет. В доклада да има оценка и препоръки. Препоръките да се имат предвид при следващо планиране, като целият процес включва заинтересованите страни и е публичен и прозрачен.

СИЛИСТРА

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
1.1.	Съществува действаща общинска стратегия за младежта	1

Констатации:

Няма общинска стратегия за младежта или еквивалентен стратегически документ на местно ниво в община Силистра. Общинският план за младежта изпълнява мерките на Националната стратегия за младежта.

Препоръки:

Целенасочената младежка политика се гради на база на дългосрочни цели и приоритети. Макар че нито Законът за младежта, нито някакъв друг правителствен документ не ангажират местната власт със стратегическо планиране в тази област, това е добра практика, показваща политическа ангажираност с проблемите на младежта, и визия за това, което трябва да бъде постигнато в дългосрочен план.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
1.2.	Националните, регионалните и местните стратегически/политически цели за младежта са координирани и по този начин допълващи се и взаимно подкрепящи се	3

Констатации:

Не съществува местна стратегия за младежта, всички останали измерители се изпълняват. Общинският план за младежта е синхронизиран с Областния план и изпълнява мерките на Националната стратегия за младежта, като ги конкретизира съгласно местните условия и нужди.

Препоръки:

Да се подходи стратегически към решаването на младежките проблеми в общината.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
2.1.	Провеждат се изследвания и диагностика на нуждите на младите хора в общината	2

Констатации:

Няма практика да се провеждат системни проучвания на интересите и нуждите на младите хора. Събира се информация от други източници, която служи за целите на Общинския младежки план, но тя отново не е на база проучвания. Проучванията не се публикуват самостоятелно и коментират със заинтересованите страни преди включването им в плана. Събраната информация от други източници е включена в аналитичната част на документа, който се публикува на сайта на Общината и е публично достъпен. Оценяваме факта, че все пак е правено едно изследване по инициатива на местната власт.

Препоръки:

Да се въведе практиката местната власт да прави регулярно собствени проучвания, чиито резултати да са публично достъпни и да се обсъждат със заинтересованите страни в процеса на планирането.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
2.2.	Планирането на младежката политика се основава на нуждите на младите хора от общината	2

Констатации:

Индикаторът е базиран върху предположението, че се правят младежки проучвания. Това не е съвсем така, но все пак се ползва някаква релевантна информация.

Препоръки:

Процесът на планиране на младежката политика да се базира на достатъчни доказателства за нуждите и интересите на младите хора, които да се обсъждат със заинтересованите страни, като мненията на последните да се имат предвид при планирането.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
2.3.	Съществува действащ механизъм за обратна връзка от страна на младите хора, който влияе върху вземането на решения	2

Констатации:

Има механизъм за текуща обратна връзка, но той не покрива цялата младежка общност, а само учениците в средните училища. В града има

студенти, работещи и пр. младежи, които не са обект на обратна връзка. Има вслушване на общината в резултатите от обратната връзка, но тя не е пълноценна.

Препоръки:

Да се потърсят начини за пълноценна обратна връзка с младежите от всички възрасти и сегменти на общността, например с използване на социални мрежи, попълване на онлайн анкети след събития и други подходящи за възрастта и достъпни механизми. Резултатите от обратната връзка да служат за целите на планирането, като по този начин решават младежките проблеми и утвърждават добрите практики.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
3.1.	Всички заинтересовани страни (организации на гражданското общество и други сектори на обществото) участват във всички фази на цикъла на политиката	3

Констатации:

Считаме, че показателите са изпълнени или в процес на развитие, което дава основание за по-висока оценка. Въпреки това има какво да се желае относно баланса на интересите и активността на Консултативния съвет, включването му в мониторинга и оценката на младежките политики, както и в прозрачността на дейността му.

Препоръки:

Да се обърне повече внимание на дейността на Консултативния съвет, като се ангажира повече и действията да са му по-прозрачни за общността. Желателно е да има ясна роля по отношение на мониторинг и оценка на изпълнението на общинския младежки план, както и по отношение на останалите елементи на политическия цикъл.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
3.2.	Младежките организации участват във всички фази на политическия цикъл	2

Констатации:

Липсата на надеждна информация за съществуващите и работещи за младежта организации създава предпоставки за изключването на някои от политическия цикъл. Освен това младежките организации практически не присъстват в мониторинга и оценката на изпълнението на плана.

Препоръки:

Да се създаде пълен регистър на младежките и работещи с младежи организации в общината, като се потърсят начини за включването им в целия политически цикъл – планиране, изпълнение, отчитане, мониторинг и оценка.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
3.3.	Местните власти полагат специални усилия за включване на неорганизираните младежи и младежи с по-малко възможности през целия цикъл на политиката	1

Констатации:

Местните власти реално не са включили към момента неорганизираните младежи и тези с по-малко възможности в процесите по планиране и останалите елементи на политическия цикъл.

Препоръки:

Да се потърсят механизми за включването на всички младежи в политическия цикъл.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
4.1.	Съществува механизъм, използван от местната власт за насърчаване на координирана и всеобхватна междусекторна работа в младежките политики	2

Констатации:

Макар да се ползват механизми за междусекторно партньорство, това не е достатъчно утвърден комуникационен механизъм и някои сектори са пропуснати.

Препоръки:

Да се засили ролята на междусекторното партньорство при планиране и реализиране на младежката политика в общината, като се включат всички важни за младежта сектори и се изгради достатъчно представителен и работещ орган или механизъм за координация.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
5.1.	Местната власт предоставя информационни услуги на младите хора по въпроси, които ги касаят	1

Констатации:

За предоставяне на младежка информация местната власт разчита на други финансови източници. Не се забелязва достатъчен ангажимент в това отношение, макар два от показателите да са в развитие.

Препоръки:

Да се обърне внимание на целенасочено предоставяне на младежка информация, като се потърсят възможности да се направи устойчив младежки информационен център или проблемът да се реши по друг начин, достатъчно ефективен за младежката аудитория.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.1.	Местната власт подкрепя дейността и развитието на младежките организации	1

Констатации:

Няма създаден действащ механизъм за подкрепа на младежките организации, което вероятно е сред причините да няма много такива на територията на общината.

Препоръки:

Създаването на общински фонд за подкрепа на младежките организации и ясни правила за получаване на нефинансова подкрепа ще спомогне за развитие на младежкия сектор като фактор на местната младежка политика.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.2.	Местната власт подкрепя дейността на младежките групи без правен статут	3

Констатации:

Повечето показатели са изпълнени, включително предоставянето на финансиране на неформални групи. Няма информация за предоставяне на друг вид материална подкрепа.

Препоръки:

Макар че е постигнат съществен напредък, би могло системата за подкрепа на неформалните младежки групи да бъде подобрена, като се създаде механизъм за получаване на нефинансова подкрепа, средствата във фонда да нарастват, да се предоставят консултации по писането на проектите и пр.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.3.	Съществува добра координация между младежките структури и служителите от отдела за младежта	3

Констатации:

Като цяло двете страни са удовлетворени от сътрудничеството си, но има още какво да се желае, като например регламентиране на взаимодействието и по-голяма интеграция на дейностите за младите хора между публичната власт и гражданските структури.

Препоръки:

Създаване на регламент и практика на регулярни срещи между отговорните за младежта служители и младежкия неправителствен сектор, по-добро синхронизиране на дейностите на двете страни за изпълнение на общи цели.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.4.	Местната власт предприема действия за насърчаване на гражданското участие на младежите от общината	2

Констатации:

Общината насърчава гражданското участие, но това касае предимно младите хора в ученическа възраст. Пренебрегва се подготовката на младежите за ползване на основния демократичен механизъм – участието в избори като гласоподаватели.

Препоръки:

Младежката политика да включи в по-голяма степен и младите хора извън училище. Да се предвидят инициативи на местната власт, насърчаващи гласуването на младите гласоподаватели.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.5.	Местната власт предприема действия или развива програми с нейна подкрепа, насочени към включване на млади хора от малцинства и в неравностойно положение	2

Констатации:

Не може да се твърди, че е постигнато достатъчно и адекватно на етническия състав участие на младежите от малцинства и уязвими групи в дейностите, свързани с младежката политика, макар да има усилия в тази посока. Повечето показатели са в развитие.

Препоръки:

Засилване на усилията по посока приобщаване и участие на младежите от малцинствен произход и тези в неравностойно положение, включително чрез целеви дейности и програми, с оглед избягване на маргинализацията и радикализацията им.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.1.	Общинският младежки бюджет е ефективен инструмент на общинската младежка политика	2

Констатации:

Макар да няма обособен младежки бюджет, общината заделя средства за младежки дейности, главно дофинансирайки центрове за личностно развитие и финансирайки спортни клубове. Последните имат функции по младежкия план, но не работят само с младежи. Бюджетът не се използва достатъчно като инструмент за младежките политики.

Препоръки:

Да се обособи младежки бюджет, който ясно и конкретно да обезпечава младежкия план.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.2.	Общинският младежки бюджет финансира текущи инициативи на младите хора	2

Констатации:

Общината има прозрачен механизъм за финансиране на инициативи на неформални младежки групи, с което насърчава младежката активност, макар отделената сума да е скромна за мащабите на града. Не се подкрепят инициативи на регистрирани младежки организации, включително чрез дофинансиране, което определено не стимулира тяхната дейност.

Препоръки:

Да се разшири конкурсът за младежки инициативи, като се подкрепят и регистрирани младежки организации, а фондът да нараства пропорционално на нарастването на общинския бюджет.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.3.	Съществува добре развита, поддържана и достъпна за младите хора младежка инфраструктура на територията на общината	1

Констатации:

На практика няма специализирана младежка инфраструктура.

Препоръки:

Да се развие специализирана младежка инфраструктура, включително обекти, които да са „собственост“ на младите хора и да позволяват използването им като място за контакти и смислено прекарване на свободното време.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.4.	Местната власт се грижи за професионалното развитие на младежки работници	1

Констатации:

Местната власт не е идентифицирала и не полага грижи за повишаване на ролята и професионалното развитие на младежките работници.

Препоръки:

Да се идентифицират младежките работници на територията на общината като ресурс за развитието на младежки дейности независимо в какви организации или институции работят. Местната власт да допри-

нася за тяхното професионално развитие, което да води до по-добро качество на младежката работа.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.5.	Общината разполага с достатъчен и квалифициран персонал за развитието на младежките политики	2

Констатации:

По общо мнение броят на специалистите по младежки дейности не е достатъчен, още повече че са натоварени и с други задължения. Има какво да се желае и по отношение на грижите за тяхната квалификация. От друга страна, са разпознаваеми и достъпът до тях е улеснен от страна на младежката общност.

Препоръки:

За по-ефективна младежка политика е желателно да има поне едно лице в структурата на Общинската администрация, чиято функция да е изцяло фокусирана върху младежките дейности.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
8.1.	Съществува ясна ангажираност на местната власт с младежките въпроси	2

Констатации:

Като цяло младежта не е явен приоритет на местната власт, но има показатели, че тя не се пренебрегва и се полагат усилия за развитието на младежки дейности.

Препоръки:

При положение че в демографската характеристика и тенденции ясно е посочено като проблем интензивната емиграция предимно на млади хора и семейства в активна репродуктивна и трудоспособна възраст, Общината е желателно да обърне по-голямо внимание на младежките проблеми и по-категорично да ги очертае сред приоритетите си, включително като отделя по-голям организационен и финансов ресурс.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
8.2.	Изпълнението на младежките политики се оценява и публично докладва от местната власт	2

Констатации:

Няма изготвяне на специален доклад и оценка за изпълнението на плана, това става в аналитичната част на младежкия план за следващата година, което не е достатъчно ясно. Иначе изпълнението се обсъжда със заинтересованите страни. Има какво да се желае още по отношение на публичността и прозрачността.

Препоръки:

За да се постигне по-добра отчетност, е необходимо да се изготвя специален отчет на изпълнението, който да се внася в ОБС заедно с плана за следващата година. Всички документи трябва да се обсъждат със заинтересованите страни, такива като младежките организации, институции, работещи с младежи, експерти (младежки работници), и да са лесно откриваеми и достъпни в интернет.

ТЪРГОВИЩЕ

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
1.1.	Съществува действаща общинска стратегия за младежта	1

Констатации:

Няма общинска стратегия за младежта или еквивалентен стратегически документ на местно ниво в община Търговище. Общинският план за младежта изпълнява мерките на Националната стратегия за младежта.

Препоръки:

Целенасочената младежка политика се гради на база на дългосрочни цели и приоритети. Макар че нито Законът за младежта, нито някакъв друг правителствен документ не ангажират местната власт със стратегическо планиране в тази област, това е добра практика, показваща политическа ангажираност с проблемите на младежта и визия за това, което трябва да бъде постигнато в дългосрочен план.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
1.2.	Националните, регионалните и местните стратегически/политически цели за младежта са координирани и по този начин допълващи се и взаимно подкрепящи се	3

Констатации:

Не съществува местна стратегия за младежта, всички останали измерители се изпълняват. Общинският план за младежта е синхронизиран с Областния план и изпълнява мерките на Националната стратегия за младежта, като ги конкретизира съгласно местните условия и нужди.

Препоръки:

Младежката политика на местно ниво да се планира стратегически с ясна визия, цели и приоритети.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
2.1.	Провеждат се изследвания и диагностика на нуждите на младите хора в общината	2

Констатации:

Не се правят цялостни младежки изследвания от страна на местната власт, резултатите от които да се публикуват и обсъждат с всички заинтересовани. От друга страна Общинският младежки дом проучва интересите и желанията на младежите, с които работи, а Общинският съвет по наркотични вещества анкетира младите хора във връзка с дейността си.

Препоръки:

Целенасочената младежка политика се изгражда върху реални нужди на младите хора. За да се отговори на тях, трябва да се правят регулярно младежки изследвания, които да покриват всички приоритетни области.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
2.2.	Планирането на младежката политика се основава на нуждите на младите хора от общината	2

Констатации:

При планиране на младежката политика на общината като цяло не се ползват резултати от изследвания. Младежкия дом и Общинският съвет по наркотични вещества използват проучвания за целите на планиране на своята годишна дейност.

Препоръки:

Младежката политика да се гради върху доказателства.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
2.3.	Съществува действащ механизъм за обратна връзка от страна на младите хора, който влияе върху вземането на решения	2

Констатации:

Няма разработен и обхванен механизъм за текуща обратна връзка от страна на младите хора относно младежките политики като цяло. Добър пример е относително активната ФБ група на Младежкия дом, където има възможност провежданите от него мероприятия да се коментират от страна на младежите.

Препоръки:

Да се потърсят възможности за текуща обратна връзка от страна на младежите по отношение на общинската младежка политика, която да влияе върху процеса на вземане на решения.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
3.1.	Всички заинтересовани страни (организации на гражданското общество и други сектори на обществото) участват във всички фази на цикъла на политиката	1

Констатации:

В общината няма конституиран Консултативен съвет по младежки политики или друг еквивалентен формален механизъм за участие на заинтересованите страни в политическия цикъл.

Препоръки:

Да се изгради действащ Консултативен съвет с балансирано участие на заинтересованите страни, който да се включи в целия политически цикъл.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
3.2.	Младежките организации участват във всички фази на политическия цикъл	2

Констатации:

Като цяло няма изграден механизъм за включване на младежките организации в политическия цикъл, макар някои от тях да участват в реализирането на младежкия план. Не е ясно доколко се познава дейността им от страна на местната власт.

Препоръки:

Местната власт да обърне особено внимание на участието на младежките организации в политическия цикъл.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
3.3.	Местните власти полагат специални усилия за включване на неорганизираните младежи и младежи с по-малко възможности през целия цикъл на политиката	1

Констатации:

Местните власти реално не са включили към момента неорганизираните младежи и тези с по-малко възможности в процесите по планиране и останалите елементи на политическия цикъл.

Препоръки:

Местните власти да включат неорганизираните младежи и тези с по-малко възможности в процесите по планиране и в останалите елементи на политическия цикъл.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
4.1.	Съществува механизъм, използван от местната власт за насърчаване на координирана и всеобхватна междусекторна работа в младежките политики	1

Констатации:

Все още междусекторното партньорство не е достатъчно обхватно и без устойчива практика при липса на координационен механизъм и предимно неформално сътрудничество в планирането на младежката политика.

Препоръки:

Да се изгради координационен орган или координационен механизъм като устойчива структура, гарантираща, че всички важни сфери и въпроси ще присъстват в младежките политики и ще има необходимото ниво на сътрудничество и съгласуваност.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
5.1.	Местната власт предоставя информационни услуги на младите хора по въпроси, които ги касаят	3

Констатации:

В общината функционира младежки информационен център, който се

подкрепя със средства от общинския бюджет - в рамките и бюджета на Центъра за младежки дейности и инициативи, който е общинско звено. Младежкият информационно-консултантски център продължава да поддържа и развива Младежки консултативен кабинет. Информацията, която се предоставя на младите хора онлайн, не е достатъчно канализирана и специфична.

Препоръки:

Да се потърсят допълнителни и специфични начини за информиране на младите хора за въпросите, които ги вълнуват.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.1.	Местната власт подкрепя дейността и развитието на младежките организации	1

Констатации:

Местната власт няма политика за подкрепа на младежкия сектор.

Препоръки:

Младежката политика би трябвало да включва подкрепата на младежките организации като структури, които подпомагат местната власт в развитие на младежкото лидерство и доброволчество.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.2.	Местната власт подкрепя дейността на младежките групи без правен статут	2

Констатации:

Няма достатъчно доказателства за предоставяне на подкрепа, освен че някои общински структури инициират създаването на младежки неформални групи, по-конкретно – градски ученически орган.

Препоръки:

Местната власт да увеличи приноса си за подкрепа и развитие на младежките неформални групи.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.3.	Съществува добра координация между младежките структури и служителите от отдела за младежта	2

Констатации:

Има взаимодействие между общинската власт и младежкия сектор, но то не е поставено на формална основа, не са ясни механизмите, няма равнопоставеност. Участието на младежките структури в планирането и изпълнението на плана е ограничено.

Препоръки:

Необходимо е да се засили взаимодействието между двете страни, като се постави на формална основа чрез създаване на подходящ консултативен орган.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.4.	Местната власт предприема действия за насърчаване на гражданското участие на младежите от общината	2

Констатации:

Има опити местната власт да насърчава гражданското участие, но това е сравнително ограничено и не включва младежи извън ученическата възраст.

Препоръки:

Да се разшири обхватът на включващите дейности, особено да се обърне внимание на младите хора извън училище и на гражданското образование (вкл. на ползването на демократични инструменти).

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
6.5.	Местната власт предприема действия или развива програми с нейна подкрепа, насочени към включване на млади хора от малцинства и в неравностойно положение	1

Констатации:

Местната власт не полага достатъчно усилия за приобщаване на уязвимите групи млади хора.

Препоръки:

Необходимо е развитието на специални програми за увеличаване на младежкото участие от страна на уязвими групи и особено на ромския етнос.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.1.	Общинският младежки бюджет е ефективен инструмент на общинската младежка политика	2

Констатации:

Макар да няма ясно обособен младежки бюджет, Общината финансира изпълнението на младежкия план чрез бюджетите на общинските структури. Няма възможност за финансиране на инициативи от НПО и неформални групи през общинския бюджет.

Препоръки:

Общинският бюджет да се ползва като гъвкав и ефективен механизъм за насърчаване на младежката активност.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.2.	Общинският младежки бюджет финансира текущи инициативи на младите хора	1

Констатации:

Общината няма работещ механизъм за текущо финансиране на младежки инициативи.

Препоръки:

Общината да създаде механизъм за подкрепа на младежките инициативи – финансов и нефинансов, който да е достъпен и лесен за изпълнение като условия от страна на младите хора.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.3.	Съществува добре развита, поддържана и достъпна за младите хора младежка инфраструктура на територията на общината	2

Констатации:

Общината разполага с младежка инфраструктура (напр. Младежки дом), но тя се оценява като недостатъчна. Младите хора нямат „свои“ пространства, спортната база не е специфична. Някои малцинства не се възползват пълноценно от младежката база. Добър пример е практиката на Младежкия дом в обособяване на „младежка зона“ един ден седмично.

Препоръки:

Освен Младежкия дом е необходимо да има и други пространства, предназначени специфично само за младите хора, които да са достъпни да се ползват от всички младежи (вкл. в неравностойно положение, от малцинствен произход и пр.).

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.4.	Местната власт се грижи за професионалното развитие на младежки работници	2

Констатации:

Грижите на местната власт за повишаване на ролята и професионалното развитие на младежките работници не достигат до всички такива, а само до тези в общинските звена.

Препоръки:

Младежките работници, независимо в какви структури работят – публични или частноправни, са важен ресурс за младежкото развитие и трябва да се полагат необходимите грижи от местната власт за тяхната квалификация и развитие.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
7.5.	Общината разполага с достатъчен и квалифициран персонал за развитието на младежките политики	2

Констатации:

Има текучество на кадри и липса на специализация в общинската администрация, занимаваща се с младежките въпроси. Не се полагат достатъчни грижи за квалификацията на кадрите в администрацията, а служителите не са достатъчно разпознаваеми в младежката общност. Същевременно трябва да споменем, че кадрите, работещи в Младежкия

дом, са достатъчно квалифицирани, няма текучество, има профилирани специалисти и качеството на услугите, които се предлагат, е високо.

Препоръки:

Качествена младежка политика може да се развива от подготвени кадри. Необходима е по-висока специализация и най-малкото един експерт да се ангажира изцяло с общинската младежка политика в администрацията.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
8.1.	Съществува ясна ангажираност на местната власт с младежките въпроси	2

Констатации:

Младежта не е сред достатъчно видимите и ясни приоритети на Община Търговище.

Препоръки:

При условие че младежта е бъдещето на града и общината, а очевидно има проблем в задържането ѝ, е необходимо местната власт да погледне по-сериозно на проблема и да го включи по-ясно в приоритетите си.

ИНДИКАТОР		ОЦЕНКА
8.2.	Изпълнението на младежките политики се оценява и публично докладва от местната власт	1

Констатации:

Няма достатъчна прозрачност и/или отчетност на изпълнението на младежките политики.

Препоръки:

Да се извършва мониторинг на изпълнението на плана, в който да са включени и други организации и институции (освен общинските). Да се изготвя, публикува и обсъжда отчет за изпълнението, с който да се запознава и органът, приел плана – Общинският съвет.

5. Общи констатации, изводи и препоръки

Младежката политика като приоритет

Младежта рядко е във фокуса на общинската политика. Същевременно в много общини отливът на млади хора се счита като основен проблем. Това разминаване донякъде се компенсира с мерки, засягащи сфери, важни за младите хора, като заетостта, образованието, спорта и пр., но не е достатъчно. Младежката политика трябва да влезе по-категорично сред приоритетите на местната власт. Насърчаването на гражданската активност и доброволчеството водят до това, младите хора да се идентифицират повече със своя град и общност, да заживеят с техните радости и проблеми, създават социални контакти, по-добра връзка между поколенията и други позитивни ефекти, които могат да са превенция на миграцията. Една приоритетна младежка политика личи не само от формалното ѝ деклариране в някакъв политически документ. Измерители са също доколко в общинската администрация и общинския съвет има структури и специалисти, които са отговорни за нейното развитие. В това отношение се наблюдава много често претовареност на общинските служители с разнопосочни други задължения, което им пречи да се фокусират върху този сектор. Има какво да се желае и по отношение на тяхната квалификация и професионално изграждане. В общинските съвети пък младежта е там някъде сред изброените 4-5 други ангажменти на комисията. Много често и в интерес на истината не само на местно ниво между „младеж“ и „спорт“ се поставя знак на равенство. Не на последно място ще отбележим, че приоритет значи и наличие на младежки бюджет.

Стратегическа младежка политика

Изграждането на младежката политика трябва да е стратегическо, с визия какво трябва да се постигне след 5 или 10 години. Политиката трябва да е съобразена с европейските и националните приоритети, но има и местни специфики и условия, които не бива да се пренебрегват.

Политика, базирана на доказателства

Ще обърнем внимание на факта, че с много малко изключения планирането не се базира на доказателства от изследвания на младежката аудитория, нейните нужди и желания. Това може да се окаже опасно

откъсване от действителността и поставя въпроса кого обслужва младежкият план. Според нас не е достатъчно да се взема някаква информация от няколко предимно публични институции от предходни години и на тази база да се решава относно тези нужди и желания. Необходими са по-сериозни социологически изследвания, които да са регулярни и които включват и обратна връзка за вече реализирани мерки от страна на местната власт, доколко са имали ефект и т.н. Оправданието, че едно социологическо проучване е скъпо, не е съвсем основателно, защото през социалните медии и с помощта на другите заинтересовани страни може да се случи, още повече че има достатъчно лесни за ползване и безплатни онлайн социологически инструменти. Едва когато тези резултати се обобщат, публикуват и обсъдят със заинтересованите страни, може да се пристъпи към планирането.

Младежкият план и политическият цикъл

Преди всичко планирането е колективен процес, който трябва да включи всички заинтересовани страни от развитието на общинската младежка политика. Тук влизат както публични институции, така и частноправни субекти, експерти и т.н. Специално място трябва да имат за младежите и техните структури – формални и неформални. Оставаме с впечатлението, че младежкият план най-често и в най-добрия случай е механичен сбор от предложения на различни организации и институции, направени по имейла. Той не е построен на реални нужди, няма собствени местни приоритети в рамката на годината (изброяват се само тези от Националната стратегия, без да се конкретизират) и специфични мерки. Много често планът е съставен от общи фрази без конкретни отговорници, срокове, конкретен заделен финансов ресурс. Мониторингът и оценката му също са неясни и обикновено са вътрешни, от органа, който е написал плана. Техните резултати, а често и самият план не са публични. Много добра практика е обвързването на участниците в планирането с целия политически цикъл – с изпълнението, мониторинга и оценката. Така те ще са отговорни за своите предложения. Освен това планът трябва да има сила към тях, а не обратно – т.е. не да се съставя на база на планираното от тях за следващата година, а те да планират на база на младежкия план техните дейности, така че да работят за целите и приоритетите на общинската политика. В този смисъл Общината със своите финансови и нефинансови инструменти трябва да подкрепи целево тяхното участие. Това например значи, че ако има избран приоритет за конкретната година, то фондът за младежки дейности да финансира само проекти, съзвучни с него. Целият този процес изисква също планирането да се осъществява много преди м. януари.

Консултативният съвет и координационният механизъм

Разделяме ги, защото не са съвсем едно и също. Консултативният съвет е по-скоро експертен орган, който подпомага Общинската администрация в планирането и другите дейности, свързани с младежките политики. Но също така той трябва да включи основните играчи, публични и частни, които работят на това поле, и което е много важно – младежките организации и структури, както и младежки работници. Практиката тези хора хем да участват в планирането, давайки предложения и експертно мнение, хем да са отговорни за изпълнението на отделни части от плана, съгласно възможностите си, както вече казахме, е положителна.

Като говорим за координационен механизъм, имаме предвид нещо друго – това е механизмът за координиране на всички публични сфери, свързани с младежта. Тук са главно институции – образователни, културни, социални, свързани със заетостта, жилищното настаняване, сигурността и всичко друго, което има отношение към младите хора. Всички те трябва да действат в синхрон, за да допринасят за младежкото развитие и благосъстояние. Може ли Консултативният съвет да е едновременно и координационен механизъм? Сигурно да и има такива практики, но съществува рискът съставът да стане твърде голям и тежестта на младежките представители да олекне до степен, че те да не виждат смисъл от участието си. Как ще реши този въпрос, оставяме на всяка конкретна община.

Младежките домове

Разбира се, те вършат доста младежка работа, разликата с общините, в които са закрити, е много голяма. Ролята им за анагажиране на свободното време на младите хора е неоценима, затова адмираме тези местни власти, които са съумели да ги запазят и да осигурят издръжката им. Те спомагат за устойчивостта на редица добри инициативи, които се утвърждават и внасят цвят в живота не само на младите, но и на цялата общност. Това, на което може да се обърне повече внимание, е ролята им по посока на развитие на гражданската активност, в това число младежкото лидерство и доброволчество. Защото в противен случай се превръщат в нещо като „читалище за младежи“, имаме предвид, че не може основната част от работата им да е единствено свързана с културата и самодейността, с развитието на таланти и постижения. За да бъдат истински центрове на младежката общност, те трябва да предоставят пространства за младежки срещи и дебати, да генерират създаването на неформални младежки групи по интереси, да предоставят по модерен начин младежка информация, изобщо да вършат неща, които

добре са описани в приоритетите на европейските и националните стратегически документи за младежта. Има добри примери в това отношение, но все още считаме, че не всички са осъзнали новата си роля и трябва да се работи по реформирането им.

Младежките организации

Общината често вижда развитието на младежка политика единствено като дейности на общински структури или други публични такива, които финансира или съфинансира. Това най-добре личи там, където функционира младежки домове. Счита се, че има ли младежки дом, това е достатъчно и работата е свършена. Общинските структури обаче са места, в които, най-грубо казано, възрастни хора казват на младите какво да правят. Разбира се, това също е необходимо, особено в процеса на израстване на младите лидери, затова в ролята им като генератор на неформални младежки организации тези домове са повече от полезни. Младежките организации са нещо друго. Там самите млади хора са се обединили в името на някаква добра кауза, те често са се самоорганизирали и се опитват с типичния за възрастта си ентузиазъм да бъдат полезни на себе си и на обществото. Това, което силно ги различава от публичните структури в областта на младежката политика, е, че те сами се ангажират, без някой да ги заставя, степента на мотивация е голяма. Те виждат бъдещето си в този град и община, лесно привличат съмишленици като самите тях, не се страхуват да мечтаят и да опитват и могат да правят неща, които за възрастните са непостижими. Едва ли е нужно да даваме още аргументи, че местната власт само печели от наличието им и е естествено да ги подкрепи. Като говорим за подкрепа, имаме предвид и финансова, и нефинансова, което да става по ясен, небюрократизиран и публичен механизъм. Често чувахме, че в града няма младежки организации и затова не работим с тях. Тук „каруцата е впрегната пред коня“ – няма младежки организации тъкмо защото никой не работи с тях и не ги подкрепя, а не обратното.

Младежките пространства

Това е един от начините младежките организации да бъдат подкрепени, действащ успешно в много страни, включително и при някои от нашите съседи. Може да дадем различни примери за подобни пространства, включително закрити, в които младите хора ходят да се видят с приятели, но и да свършат някоя полезна работа заедно. Често те изглеждат като клубове или дори кафенета, друг път са работни помещения със споделени работни места, инкубатори за младежки стартапи и какво ли още

не. Важното е да позволяват младите хора да са заедно, без да са под непосредствения контрол на възрастни. Най-добрият начин това да стане е местната власт да предоставя свободни помещения на младежките организации срещу определени задължения за дейности с младите хора.

Младежкия бюджет

Много болна тема. От всички проучвани общини само в една видяхме в общинския бюджет да има ред за осигуряване на изпълнението на младежкия план. Разбира се, има различни механизми за финансово подпомагане на младежките дейности най-вече чрез бюджетите на публичните институции, ангажирани с изпълнението им, каквито са напр. младежките домове. Не казваме, че това е лошо, напротив, но не е достатъчно. Работата с целия потенциал на хората бе основната идея на демократичните промени, не може и не бива средствата да се „затварят“ само и единствено в публични структури. Бюджетът трябва да се ползва за инструмент, стимулиращ младежката активност. Тук-там има проблясъци в това отношение, най-добрият пример от изследваните е Община Ловеч, която ежегодно обявява конкурси за младежки проекти, и то с нарастващ ресурс и интерес. Това е една много положителна и европейска практика, от която е добре да се поучат и другите. Тук ще споделим и това, че ако конкурсът не е фокусиран към младежките организации (вкл. неформални младежки групи), рискът е те да попаднат в силната конкуренция с други играчи, често пъти това са институции, училища, големи НПО и др., което практически да ги откаже или да намали шансовете им до минимум.

Младежите над 19 години

Това са младежите, които не са деца и ученици. За останалите има не малко възможности в образователната система, което съблазнява местните власти често да си приписват чужди заслуги, считайки примерно центровете за работа с деца и други звена на МОН за структури, изпълняващи общинската младежка политика. Докато за младежките домове, финансирани изцяло от общинския бюджет, сме съгласни, то тук бихме могли да поспорим. Какво правят българските общини за тези млади хора, които са избрали да останат в тях и тук да видят бъдещето си? Как ги привличат в младежките дейности, как използват тяхната гражданска енергия? Отговорът е: почти никак. Очевидно трябва да се търсят решения. Някои вече посочихме – укрепване на младежките организации, предоставяне на младежка инфраструктура (собствени пространства). Сигурно има и други.

Младежите от малцинствата

От проведените интервюта и разговори с младежки работници и младежки лидери от целевите общини стигнахме до извода, че привличането на младежи от ромски произход за участие в младежките дейности е още едни нерешен проблем. По принцип всички твърдят, че вратите им са отворени за всички и че няма никаква дискриминация, в което сме склонни да повярваме, но въпреки това участието на роми не отговаря като процент на демографската им тежест. Причините, които се изтъкват, са различни – изолирана общност, отдалеченост, образованието не е ценност, другите не ги приемат и т.н. Предвид че този етнос е доста млад, в сравнение с другите български граждани, и там има много млади хора, очевидно са необходими специални усилия за неговото приобщаване и участие. Образователната интеграция трябва да бъде съпътствана от интеграция във всички сфери, в това число и в младежките дейности. Когато младите хора от различни етноси са заедно не само в училище, но и след това, развивайки се като граждани, подкрепяйки добри каузи, изграждайки приятелства, това работи за етническата хармония. Обратното е маргинализация. Тук ролята на младежките организации отново е ключова. Има и други механизми. За пример ще дадем опита на Община Виена, която чрез нейния интеграционен фонд за младежки проекти подпомага само такива, които включват различни етноси.

Младежките работници

Не на последно място искаме да обърнем внимание на хората, които директно работят с младите хора. От тяхната квалификация и опит зависи качеството на младежката работа и нейната ефективност. Те се намират на различни места както в общинските структури, така и в неправителствения сектор. Общината трябва да се грижи за всички тях и да подкрепя тяхното развитие. За съжаление установяваме в много случаи, че тя не ги е припознала като ресурс, особено тези, които не са на заплата към общинския бюджет. Необходимо е на първо място да се картотекират или регистрират, да се включат по-видимо в политическия цикъл, но също така да се работи за тяхната квалификация и развитие.

Сдружение СВОБОДЕН МЛАДЕЖКИ ЦЕНТЪР
е неправителствена и нестопанска организация,
създадена през 1997 г. във Видин.

Мисията на сдружението е подпомагане на
личностното развитие на младите хора от Видин
и Северозападна България като свободни
граждани на демократично общество
чрез включването им в образователни програми
и в общественореплезни дейности.

3700 Видин, ПК 19
ул. „Акад. Ст. Младенов“ 11
тел. 094/601983, 0879315160
ел. поща: info@fyc-vidin.org
www.fyc-vidin.org

СВОБОДЕН МЛАДЕЖКИ ЦЕНТЪР
3700 Видин, ПК 19, ул. „Акад. Ст. Младенов“ 11
тел. 094/601983, 0879315160, ел. поща: info@fyc-vidin.org
www.fyc-vidin.org